

Keski-Suomen Maanpuolustaja

ksmaanpuolustaja.fi

Maaliskuu 2020

Keski-Suomen reservipiirien tiedotuslehti

39. vuosikerta

Ilmasotakoulussa alokkaista lentosotamiehiä 7.2.2020

Summa ja Taipale. Sivut 8-10.

Ilmasotakoulussa vala. Sivu 7.

Bristol Blenheimit lensivät Juvalta 1940. Sivu 12.

Keski-Suomen Reserviupseeripiiri ry KEVÄTKOKOUS

tiistaina 24.3.2020 klo 18.30 kokouskeskus Falcossa Tikkakoskella. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Tervehdyssanat ja kahvitarjoilu klo 18.00 alkaen. **Huom!** Virallisilla kokousedustajilla on oltava yhdistyksensä valtakirja. Muilla läsnä olevilla on puheoikeus. **Piirihallitus**

Keski-Suomen Reserviläispiiri ry KEVÄTKOKOUS

tiistaina 24.3.2020 klo 18.30 kokouskeskus Falcossa Tikkakoskella. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Tervehdyssanat ja kahvitarjoilu klo 18.00 alkaen. **Huom!** Virallisilla kokousedustajilla on oltava yhdistyksensä valtakirja. Muilla läsnä olevilla on puheoikeus. **Piirihallitus**

PÄÄKIRJOITUS

Mika Pakkanen
Puheenjohtaja
Keski-Suomen reserviupseeripiiri ry

Myös minun vastuullani!

Olen vielä sitä ikäluokkaa kenen lapsuudessa useimmat kunnioitetut sotiemme veteraanit ja lotat olivat tiiviisti mukana työelämässä rakentamassa hyvinvointivaltiomme menestystarinaa. Ukkini oli eräs heistä - veteraani, yksi monista. Lapsuus ja nuoruusaikana vietin paljon aikaa isovanhempieni kanssa. Sain kuulla paljon ukin tarinoita sota-ajalta talvisodan alusta jatkosodan loppuun. Hän osasi kertoa vakavatkin tarinat mukavalla huumorilla höystettyinä kuulijan iän huomioiden. Mieleeni ovat jääneet erityisesti tarinat läheltä piti tilanteista ja kovat keinot koulutuksessa rintaman vaatimuksiin.

Sodan päätyttyä veteraaneilla oli edessä koetellun maan jälleenrakentaminen, jota osaltaan verottivat ja toisaalta vauhdittivat Suomelle määrätyt sotakorvaukset. Ne olivat tarinoita aherruksen ajasta ja selviytymisestä puutteen keskeltä, ukkini sanoin, ”oikeisiin oloihin”. Vasta vanhempana, oman opiskeluni ja varusmiespalveluksen suorittuani, aloin ymmärtää rintamalla koettujen olosuhteiden haasteet. Nopeisiin ratkaisuihin vaaditun innovatiivisuuden ja yhdessä koetun veljeyden merkityksen koko hyvinvointiyhteiskuntamme menestyksen perustaksi. Veteraanien ja lottien antama panos jälleenrakentamiseen ja ”oikeisiin oloihin” kehittymiseen on ollut yhtä merkittävä kuin itsenäisyyden säilyttäminen. Rintamalla yhteen hiileen puhaltanut väki on ymmärtänyt yhteiseksi hyväksi tehtävän yhteistyön merkityksen myös rauhan ajan elämässä. Kaveria ei ole jätetty silloinkaan.

Joukossamme vielä mukana olevien veteraanien lukumäärä vähenee nopeasti. Myös heitä seuraava sukupolvi alkaa olla eläköitynyt. Tämän perinnön vastaanottaminen ja vaaliminen on *minun ja meidän vastuullamme!* Viimeistään nyt on meidän aikamme vastaanottaa ja säilyttää talvisodassa syntynyt yhteen puhaltamisen henki sekä jalostaa se nyky-yhteiskuntaan istuvaksi. Puolustusvoimat on parhaillaan uudistamassa varusmiespalveluksen koulutusta vastaamaan tämän päivän ja huomisen haasteisiin. Siihen samaan tulee myös meidän reserviupseerien ja reserviläisten kyetä hyvässä yhteistyössä. Niin kuin veteraanit rintamalla, ja jälleenrakennuksessa kantoivat oman vastuunsa, niin myös meidän tulee vastata haasteeseen. Myös minun vastuullani on veteraanien perinnön vastaanotto ja jatkaminen uudistuneessa muodossa.

Reserviupseerikoulu täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Tapahtumaan tullaan kutsumaan kaikki RUK:n käyneet reservinupseerit. Tämä tarjoaa ainutlaatuisen ja erinomaisen mahdollisuuden aseveljeyden vahvistamiselle järjestämällä oman kurssin tapaaminen tämän tilaisuuden yhteyteen. Piirien velvollisuus on yhteiskuljetuksin mahdollistaa kaikkien mukaan kykenevien reservinupseerien osallistuminen tapahtumaan. Näin tulemme tekemään myös Keski-Suomessa – aseveljeyden hengessä!

KOLUMNI

Talvisota jälleen Suomen syy!?

Venäjän presidentin Vladimir Putinin tammikuun vuosipuheessa tuli ensimmäiset vihjeet siitä miten säilyttää valta nykyisen valtakauden päättyessä vuonna 2024. Vallan perustana on menneisyyden hallinta ja historian uudelleen kirjoitus. Nämä ovat olleet käynnissä jo useita vuosia ja koostuvat ”loistavasta voitosta suuressa isänmaallisessa sodassa 1941-1945” ja Josif Stalinin menneisyydestä kumpuavan likaisen maineen puhdistamisesta.

Suomi tuli Kremlin historiaprojektiin mukaan viimeistään, kun Pietarissa aikanaan paljastettiin Mannerheimin muistoreliefi. Moneen kertaan tuhrittu muistolaatta siirtyi museoon ja laatan paljastustilaisuudessa puhunut Sergei Ivanov menetti paikkansa presidentin hallinnossa. Samalla palattiin takavuosien historiatulkintaan: Mannerheim ja Suomi olivat Hitlerin liittolaisia ja natsi-Saksan tavoin syyäpäitä Leningradin piiritykseen ja kaupungin asukkaiden koviin kärsimyksiin.

Suomalaisten osuutta sotarikoksiin alettiin tutkia laajemmin. Kohteeksi tuli Karjalan tasavallan Karhumäen - Povenstan alueelta löydetty salainen Sandarmohin teloituspaiikka. Julkaistiin väite, että tuhansien Stalinin uhrien joukossa olisi suomalaisten teloittamia venäläisiä sotavankeja. Helsingin yliopiston dosentti Antti Kujala julkaisi omissa nimissään Venäjän sosiaalisessa mediassa kannanoton, jonka mukaan yritys vierittää osasyyn Stalinin rikoksista suomalaisten niskaan oli ”räikeää tosiasioiden vääristelyä”. Venäjällä Sandarmohin teloituspaiikan aikana 1997 löytänyt Juri Dmitrijev ja ensimmäiset kaivaukset alueella kuratoinut Sergei Koltyrin eivät olleet löytäneet todisteita suomalaisten syyllisyydestä. Nyt molemmat joutuivat vankilaan.

Viime syksynä toimittaja Unto Hämäläinen Helsingin Sanomissa julkaisi vetoamuksen siitä, että pitäisi perusteellisesti selvittää Stalinin vainojen kohteeksi joutuneiden suomalaisten kohtaloita. Naapurin vastaisku saatiin 24.10.2019. Turvallisuuspalvelu FSB avasi Venäjän käyttöön asiakirjoja, joissa todistettiin suomalaisten miehittäjien jatkosodan aikana Karjalan alueella tekemistä hirvetyksistä ja toimeenpannusta etnisestä puhdistuksesta. Mikään toinen uutisaihe Suomesta ei noussut näin merkittäväksi Venäjän mediassa viime syksynä.

Neuvostoliiton aikana tunnustettiin Saksan ja NL:n välille elokuussa 1939 solmittu hyökkäämättömyyssopimus, mutta sen salaisen lisäpöytäkirjan olemassaolo Euroopan etupiirijäosta kiistettiin jyrkästi. Mihail Gorbatsovin kaudella lisäpöytäkirja yllättäen ilmestyi Neuvostoliiton arkistoihin. Sen seurauksena Boris Jeltsin pyysi Suomelta anteeksi Stalinin rikosta - hyökkäystä Suomeen 30.11.1939.

Talvisodan syttymisen 80. vuosipäivän lähestyessä piti nostaa esiin uusi tulkinta tuosta sodasta. Se ilmestyi 29.11.2019 *Nezavisimoje vojennoje obozrenije* -lehden sivustolla sotatieteiden tohtori, professori Anatoli Malyshevin kirjoittamana. Hän selosti asiaa seuraavasti: ”*Vuonna 1939 Suomi ei ollut se rauhanomainen Suomi, joka se oli toisen maailmansodan päättymisen jälkeen 1945, vaan Saksan ja Italian kaltainen fasistinen maa. SS-joukkojaan se kutsui suojeluskuntalaisiksi, mutta niiden tehtävät olivat samat kuin Saksan SS-joukoilla. Suomalaisilla oli myös oma ”führerinsä”: marsalkka Mannerheim. Kun Suomi ei hyväksynyt ehdotusta Suomen rajan siirtämisestä kauemmaksi Leningradista, Neuvostojohdo päätti ratkaista asian sotilaallisen voimankäytön avulla Suomen tykistön ammuttua Mainilan laukaukset 26.11.1939*”.

Siis Suomi olikin aloittanut talvisodan itse, eikä elokuussa 1939 solmitusta hyökkäämättömyyssopimuksesta puhuttu enää mitään. Myöhemmin presidentti Putin selosti, että vuoden 1939 sopimuksella ei ollut mitään tekemistä myöskään toisen maailmansodan syttymisen kanssa. Sotahan alkoi vasta kun Saksa hyökkäsi Neuvostoliittoon kesällä 1941!

Hyvä lukija!

Palataan Suomeen ja nykyhetkeen. Ei ole kauan kuin uutisoitiin eräästä kuntapäättäjistä, joka kirkkain silmin väitti julkisuudessa toisen maailmansodan historian olevan satua ja juutalaisvainoja ei ole koskaan tapahtunut. Paikallinen kunnallisjärjestö erotti heti kyseisen henkilön jäsenyydestään. Tämä on yksittäistapaus, mutta onko siinä signaali kansalaistemme historian perustietojen osaamisen ohenemisesta?

Meillä on tasokasta historiantutkimusta ja koko ajan tulee sotahistoriaankin uutta tietoa. Tämänkertainen Keski-Suomen Maanpuolustaja keskittyy talvisodan Summan ja Taipaleen rintamien taistelijoitten ankarien ponnistusten kertaamiseen, joiden myötä voimme vapaasti kertoa näistä tapahtumista. Miksi? Sen takia, että Suomen itsenäisyyden säilyttäneet tapahtumat eivät saa päästä unohtumaan. Historiallinen pohja on aina tunnettava kun tulevaisuutta rakennetaan. Venäjälle tulevaisuus on ollut helpompaa kuin menneisyys, jonka kulkua joudutaan muuttamaan aina sen mukaan kuka istuu ”pääjohtajan paikalla”.

Hyvää kevään jatkoa ilman pelkoa Talvisodan sytyttäjän roolista!

Tapio Paappanen
Päätoimittaja

Agitaatiojuliste neuvostotilaiden rohkaisemiseen.

Teksti: ”Älä takerru teihin. Etsi rohkeasti vihollista metsästä!”

Puna-armeijan sotilaat pelkäsivät suomalaisia tarkka-ampujia, jotka piileskelivät uskomuksen mukaan puiden latvoissa.

Kuva:
Arja Paananen / Ilta-Sanomat

KESKI-SUOMEN MAANPUOLUSTAJA Lehden seuraava numero ilmestyy viimeistään viikolla 25 kesäkuussa 2020. Lehteen tarkoitettu aineisto suoraan päätoimittajalle 31.5.2020 mennessä.

Lehti on Keski-Suomen reservipiirien tiedotuslehti, joka uutisoi pääsääntöisesti piirien alueen maanpuolustustapahtumia. Lehteä ei voi tilata, vaan se sisältyy jäsenen suorittamaan jäsenmaksuun. Osoitemuutokset on toimitettava suoraan oman liiton jäsensihteerille.

RUL: jasanasiat@rul.fi, puh. 09 405 62011
RES: jasanasiat@reservilaisliitto.fi, puh. 09 405 62010
Fax molemmille: 09 499 875

Julkaisijat:
Keski-Suomen Reserviupseeripiiri ry
Keski-Suomen Reserviläispiiri ry

Päätoimittaja:
Tapio Paappanen, Vitsakuja 3, 42700 KEURUU
Puh. 0400 626 695
paatoimittaja@ksrespiirit.fi

Ilmoitusmyynti ja markkinointi:
Veijo Mononen, puh. 040 744 1444
veijo.mononen@gmail.com

Lehden vakituiset avustajat:
Hannu Karjalainen, Valkeakoski, Martti Porvali, Jyväskylä,
Jukka-Pekka Suutarinen, Jyväskylä, Kari Löfgren, Jyväskylä, Kari Hämäläinen, Viitasaari, Perttu Hietanen, Korpilahti

Sivunvalmistus ja taitto:
Tapio Paappanen Ky, Vitsakuja 3, 42700 KEURUU
Kansikuva: Tapio Paappanen
Painopaikka: Sata-Pirkan Painotalo Oy

Reserviupseeripiiri ja reserviläispiiri:
reserviupseeripiiri@ksrespiirit.fi
reservilaispiiri@ksrespiirit.fi

Toiminnanjohtaja Tapio Paappanen
Piiritoimisto:
Gummeruksenkatu 7, 40100 JYVÄSKYLÄ

Piirien verkkosivut:
www.ksrespiirit.fi
Verkkotoimittaja Juha Hyvärinen
verkkotoimittaja@ksrespiirit.fi

Piirien puheenjohtajat:
RUP: Mika Pakkanen, Jyväskylä puh. 040 500 7642
RES: Perttu Hietanen, Korpilahti, puh. 040 507 1684

Piirien taloudenhoitaja: Harri Jaakkola, Äänekoski, puh. 050 598 76

Keski-Suomen alue-toimisto

Koulutus 2020 -ohjelma pähkinänkuoressa

koulutusta. Palaamme kokemukseen tuonnempana. Koulutus 2020 -ohjelman yhtenä tavoitteena on pystyä vastaamaan tulevaisuuden turvallisuustyöympäristön haasteisiin ja se on puolustusvoimien koulutusalan suurin kehittämissuunnitelma vuosikymmenellä. Kokonaisuudessa Koulutus 2020 -ohjelman kehityksen kohteena on koko asevelvollisen koulutuspolku kutsunnalalaisesta reserviläisestä. Tässä artikkelissa tarkastelemme sitä, miten ohjelma on muuttanut varusmieskoulutuksen jaksoteltua ja toteutusta.

Kuuden viikon jaksot

Viime tammikuussa palveluksensa aloittaneiden nuorten miesten ja naisten varusmiespalvelusajan rakenne, jaksottelu ja koulutusmenetelmät poikkeavat merkittävästi aiemmasta. Viime tammi-kuusta alkaen varusmieskoulutus toteutetaan kaikissa joukko-osastoissa Koulutus 2020 -ohjelman päivitetyn rakenteen mukaisesti.

Varusmieskoulutusajaksi rakentuu nyt kuusi viikkoa pitkiä jaksoja. Koulutusjaksoja ovat alokasjakso, koulutushaarakas, erikoiskoulutusjakso ja joukkokoulutusjakso. Ensimmäisten 12 palvelusviikon jälkeen koulutus eriytyy johtajakoulutukseen aliupseerikoulutukseen tai miehistön erikoiskoulutukseen. RUK alkaa perinteisesti AUK I:n jälkeen. Palveluksen loppupuolella sekä johtajat, että miehistö harjoittelevat yhdessä sodan ajan kokoonpanossaan kuuden viikon mittaisella joukkokoulutusjaksolla. Alokasjakson viimeisellä viikolla tehdään koulutushaarakavallinnat ja silloin on myös vala- ja vakuutustilaisuus.

Kurssimuotoinen opiskelu

Jaksojen koulutus toteutetaan kursseina. Kokemusten mukaan kurssit ovat helposti käsiteltäviä kokonaisuuksia niin koulutettaville kuin kouluttajille. Kurseille on määritelty yhteiset tavoitteet ja sisällöt. Koulutettavat asiat muodostavat kokonaisuuksia, joita käsitellään kurssiviikon aikana erilai-

sia opetus- ja oppimismenetelmiä hyödyntäen. Kurssiviikkoihin ja harjoitteisiin orientoitutaan joko itsenäisesti tai varusmiesryhmässä katsomalla lyhyitä opetusvideota, sotilaan käsikirjan avulla tai johdetuissa ryhmäkeskusteluissa. Nykyaikaisten oppimismenetelmien mukaisesti koulutettaville annetaan myös entistä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan. Asioihin ennalta perehtymisen jälkeen kouluttajien johdolla päästään asioihin aiempaa syvemmälle ja niitä ehditään harjoittelemaan ja toistamaan entistä enemmän. Samalla ajan käyttö on tehostunut. Saavutettuja oppimistuloksia mitataan systemaattisesti. Tämä nykyopiskelijoil-le tutuksi tullut ”käänteinen luokahuone” toimii myös varusmieskoulutuksessa.

Koulutusta antavissa perusyksiköissä, eli komppanioissa ja patereissa viikko-ohjelma muodostuu siten, että maanantain aiheena on koulutuksen perusteet ja valmistelut. Tiistai, keskiviikko ja torstai ovat koulutuspäiviä. Perjantaina

suoritetaan rästit, kerrataan jo opittua sekä puretaan yhdessä palaute.

Ilmasotakoululta positiivista palautetta

Everstiluutnantti Jukka Tirkkonen valotti allekirjoittaneelle Ilmasotakoulun kokemuksia Koulutus 2020 -ohjelman kokeilusta viime vuonna. Ilmasotakoulun kokemukset ovat pääosin positiivisia. Kokonaisuudessa uuden koulutusohjelman mukainen kurssi- ja harjoitekokonaisuus koettiin hyväksi malliksi myös käytännössä. Koulutus oli tehokasta ja tuotti hyviä tuloksia suhteellisen nopealla aikataululla. Puolustusvoimien verkko-oppimisympäristön, eli PVMOODLE:n avulla oli helppo jakaa koulutusviikkojen teemat ja tavoitteet kaikkien varusmiesten tietoon. Myös koulutusmateriaalin käytettävyyttä helpotti verkko-oppimisympäristössä. Lisäksi erilaiset kokeet ja kyselyt hoituivat helposti sähköisessä ympäristössä.

Itseopiskelu mielekästä

Varusmiesten itseopiskelu koettiin hyväksi ja mielekkääksi oppimismuodoksi, joskin varusmiesten aktiivisuudessa ilmeni ajoittain parantamisen varaa. Perinteisen luokkahuoneopetuksen lisäksi koulutuksessa hyödynnetään aktiivisesti mikroelokuvia, virtuaalista koulutusympäristöä, ampumasimulaattoreita ja varusmiesten käytössä olevia päätelaitteita. Summa summarum, monimuotoisella koulutuksella, eli verkko-oppimisympäristöjen, simulaattoreiden ja perinteisten maastoharjoitusten yhdistelmällä päästiin tehokkaaseen ajankäyttöön ja oppimiseen.

*Everstiluutnantti
Jyrö Lehtonen
Keski-Suomen Alue-toimiston
päällikkö*

Ilmavoimien RUK:n kurssi 108 päättyi Priimus sai RUL:n kunniamiekan n:o 498

Ilmasotakoulun johtaja eversti Henrik Elo ja upseerikokelas Tapio Roiko-Jokela priimusmiekan luovutushetken jälkeen Tikkakoskella kurssin päätöstilaisuudessa.

Ilmavoimien reserviupseerikurssin 108 ja lentoreserviupseerikurssin 94 päätöstilaisuutta vietettiin Luonetjärven 13.2. Keski-Suomen reserviupseeripiirin puheenjohtaja Mika Pakkanen ja toiminnanjohtaja Tapio Paappanen luovuttivat ilmavoimien RUK 108:n priimukselle, Tapio Roiko-Jokelalle, Reserviupseeriliiton kunniamiekan n:o 498.

Puheenjohtaja Pakkanen kertoi lyhyesti reserviupseeritoiminnasta ja nyt saadun koulutuksen merkityksestä siviilimaailmassa. ”Opetelkaa johtamaan ihmisiä oikeudenmukaisesti ja teidät kaikki toivotaan tervetulleiksi mukaan reserviupseeritoimintaan vapaaehtoisessa maanpuolustuskentässä”, totesi puheenjohtaja Pakkanen puheensa lopuksi.

Kurssin priimus Tapio Roiko-Jokela käsitteli priimuspuheessaan valmiuksia, mitä kurssilaiset ovat koulutuksesta saaneet. - Olemme valmiina siirtymään kohti uusia

haasteita. Jokaisella on valmiudet lähteä kehittämään itseään. Tästä kuuluu iso kiitos reserviupseerikurssin koulutukseen osallistuneille ja Ilmasotakoululle, totesi upseerikokelas Roiko-Jokela.

Hän kertoi kokemuksista kurssin aikana, jotka monet ovat olleet unohtumattomia. Pitkiä oppituntipäivistä edettiin koulutus- ja johtamistaidon vaatimiin harjoituksiin. Näistä tilanteista saadut opit on syytä painaa muistiin. Kurssilaisen vahvuutena on ollut kaksi asiaa: erilaisuus ja yhteishenki. Joukko koostuu yksilöistä eri joukko-osastoista ja erilaisista elämisen taustoista, varsin heterogeeninen joukko alussa. - Yhteishenki on kehittynyt kurssin aikana vahvaksi ja jokaisella on ollut tietoisuus siitä, että kurssikaverilta saa tarvittaessa tukea, kertoi kurssin priimus kokemuksistaan.

*Teksti ja kuva:
Tapio Paappanen*

TALVISOTA-SEMINAARI

perjantaina 13.3.2020 klo 15.00-20.30
Jyväskylän yliopiston juhlasali, Seminaarinkatu 15

OHJELMA
Seminaarin avaus
Kantaneuvos Erkki Fredrikson
Valtiovalan tervehdys
Puolustusministeri Antti Kaikkonen
Alustukset
Prof. Pekka Visuri, Dos. Heikki Roiko-Jokela, FT Lasse Lehtinen, Veteraani Martti Mäkinen, FT Maritta Pohja ja FT Kirsi-Maria Hytönen
Paneelikeskustelu
juontaa FT Lasse Lehtinen
Kahvitarjoilu
Ilmavoimien soitto-kunnan ja Jyväskylän veteraanien Perinnekuoron konsertti
solistina baritoni Hannu Lehtonen

Tilaisuus on kaikille avoin ja maksuton.
Yliopiston pihalla pysäköintitilaa rajoitettui.
Pysäköinti Jyväskylän normaalkoulun pihaan, Yliopistonkatu 1.

Tervetuloa!

Järjestäjinä Jyväskyläläiset veteraanijärjestöt ja yhteistyökumppanit.

TALVISOTA -SEMINAARI

Sotahistoriaa Suomenlahden tuolla puolen

Matkailuohjelma (muutokset mahdollisia)

- Ajankohta 12.6.-14.6.2020
- Päivä 1
  - Aamiainen laivalla
  - Tallinna – Rakvere – Toila
  - Ostosaikea Rakveressa
  - Ilallinen ja yöpyminen Toilassa
  - Suunnitelma, unelmat, kutsut, kutsut
- Päivä 2
  - Aamiainen hotellissa
  - Toila – Narva
  - Vapaa-aikaan osuus päättyy
  - Narva – Sinimäet
  - Vuoden 1944 osuus alkaa
  - Vierailu Sinimäen museossa
  - Sillamäe – Rakvere
  - Kiertäminen ja ostosaikea Sillamäen
  - Ilallinen ja yöpyminen Rakveressa
  - Vesipuisto ja uima-allas käynti
- Päivä 3
  - Aamiainen hotellissa ja siirtyminen Tallinnaan
  - Kiertäminen Tallinnassa
  - Kiertäminen toiseen suomeksi opetettu tutustumisen Pataren vanhaan museoon
  - Vapaa-aikaan opetettu kävelykiertoon vanhaan kaupunkiin
  - Ostosaikea ja omaa tutustumista Tallinnaan
  - Paluu Suomeen
- Hinta 325€/hlö (mikäli 30 lähtijää) sisältäen bussin, laivamatkat, pääsyn ohjelmaan merkittyihin kohteisiin, ohjelmaan merkityt ateriat.
- Ilmoittautumiset ja lisätietoja
  - Lisätietoja antavat
    - Tapio Paappanen tapio.paappanen@ric.fi 0400 626695
    - Heikki Rahikainen hkray@gmail.com 040 5145495
  - Stivat ilmoittautumiset Heikki Rahikaiselle 30.4. 2020 mennessä sähköpostilla hkray@gmail.com tai puhelimitse 040 5145495

Keski-Suomen reservipiirit   Tourulan Kiväärisehtaan Perilliset ry

KEVÄTKOKOUKSIDA

Maanpuolustusnaisten Liiton Keski-Suomen piiri ry

Sääntömääräinen kevätkokous pidetään ti 24.3.2020 klo 18.30 kokouskeskus Falcossa, Kerhotie, 41160 Tikkakoski.

Ennen varsinaista kokousta klo 18 alkaen kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
MNL Keski-Suomen piiri ry, piirihallitus

Ääneseudun maanpuolustusjärjestöt

Ääneseudun Reserviupseerit ry, Ääneseudun Reserviläiset ry ja Ääneseudun Maanpuolustusnaiset ry

Sääntömääräiset kevätkokoukset tiistaina 31.3.2020

Äänekoskella Kahvila-ravintola Willessä
klo 18:00 Kevätkokoukset
klo 19:00 MP-ilta
MP-illan aiheena on ”Suojelupoliisi tiedustelupalveluna ja turvallisuuden tilannekatsaus”.
Tervetuloa! Kahvit omavastuuhinnalla 4,00 euroa.
Hallitukset

Tikkakosken Reserviläiset ry:n sääntömääräinen kevätkokous

ma 20.04.2020 klo 18:30 veteraanijärjestöjen toimistolla (Kuntalantie 1, JYVÄSKYLÄ).

Käsiteltävinä asioina: Sääntömääräiset asiat, Liiton mallisääntöihin siirtyminen, Johtokunnan jäsenistön täydennysvaalit, Muut johtokunnalle toimitettavat asiat

Johtokunta

Viron itsenäisyyspäivä 24.2.2020 päivä sujui aurinkoisissa merkeissä ja tilaisuuksiin osallistujia oli todella paljon. Viljandin kaupunginjohtaja Madis Timpsonin lukemalla Viron itsenäisyysjulistuksen alkanut tapahtumasarja jatkui Kaitseliitin joukkojen johtaessa paraatiosaston keskuskadulle ja siitä edelleen kohti kenraali J Laidonerin patsaalle. Seppelaiden laskun jälkeen siirtyivät KL Sakala malevan joukot vanhan Viljandin linnoituksen sisäpihan tasanteelle ylennysten ja huomionosoitusten jakoon.

Hieno tilaisuus jatkui tämän jälkeen - yllätys, yllätys - missäpä muualla kuin Laululavan aukion alueella. Kansan nauttiessa musiikki- ja tanssiryhmien esityksistä saivat paikalle saapuneet myös kulttuuriravinnon lisäksi nauttia maukasta kuumaa keittoa, maistuvaa teetä sekä "kringli"ä eli täytettyä pitkoa. Laululavan läheisyydessä oli esillä niin Kaitseliitin, poliisin, pelastuslaitoksen kuin ambulanssin ajoneuvoja kalustoineen.

Tervehdys eteläisestä naapuristamme Virosta

Varsinaisen kansanjuhlan lopussa saapui Viron Tasavallan Presidentti Kersti Kaljulaid tervehtimään paikalle tulleita pitämällä lyhyen tervehdyksen kera. Varsinaisen Presidentin vastaanotto tapahtui tämän jälkeen Ugala Teatterissa. Tapahtumassa oli todellakin ilmassa tuota yhtenäisen kansan itsenäisyyden puolustamisen henkeä.

Winterwar!!

Tänä vuonna tulee kuluneeksi myös 80 vuotta Suomen itsenäisyyden puolesta käydystä Talvisodasta. Tuo päivä 13.3.1940 oli suuri ihmetys myös maailmalla. Pieni Suomi piti pintansa suurta ylivoimaista hyökkääjää vastaan. Tästä voidaan edelleenkin kirjoittaa tuhansia rivejä tekstiä ja miten kaikki tapahtui, mutta tärkein asia - ITSENÄISYYS säilyi. Samalla pari vuosikymmentä aiemmin käyty ja osin vielä jakautunutkin kansa sai yhteisen vihollisen NL:n puna-armeijan joukkojen muodossa. Tapahtuma oli myös herätys niille, jotka olivat ajatelleet aiemmin meidän olevan rauhallisessa linnukodossa ja kukaan ei tahdo meille koskaan mitään pahaa.

Työvälineet maanpuolustukselle

Suurten maiden välissä meidän suomalaisten on itse vastattava maamme puolustuksesta. Toivon todellakin, että myös Puolustusvoimillemme kaikissa aselajeissa taataan oikeat ja toiminnaltaan sopivimmat välineet ja varusteet puo-

lustustehtävän hoitamiseksi. Aselajien asiantuntijat käyttävät tuhansia tunteja ominaisuuksien testaamiseen ja vertailemiseen maamme olosuhteisiin sopivammasta. Toivoo vain sopii, että päätöksen teon hetkellä tuota asiantuntijoidemme esitystä arvostetaan ja ennen kaikkea siihen luotetaan. Nyt(kään) ei ole sijaa populismille ja lyhytnäköisille äänestäjien kalastelulle. Seuratkaamme siis päätösten tekijöitä sillä tarkkuudella, kuin asian tärkeys sitä vaatii.

Uusi vuosi toi uudet määräykset

Niin se vain on, etteivät kaikki "kuten ennen on tehty" jatku tänä vuonna. Uusi VMP -laki vaikuttaa aina suunnittelujen aikatauluista, tukipyyntöjen tekemisestä aina "koulutuskorien" sisältöjen tarkasteluun. Tämä vuosi tulee näiltäkin osin olemaan mielenkiintoinen uuden toiminnan sisäajan vuosi, jossa hiotaan parhaita toimintatapoja esille niin reservinjoukkojen kouluttamisen, suunnittelun kuin koulutustarjonnan yhdenmukaistamiseksi valtakunnallisella tasolla. SOTILAALLISTA VALMIUTTA PALVELEVA KOULUTUS (SOTVA) tulee olemaan olennaisin ydin MPK:n kouluttaessa maamme reservin eri joukkoja ja reservijoukkoihin sijoittamiskelpoista henkilöstöä. SOTVA -koulutuksella luodaan henkilökohtaisen tiedon, taidon- ja osaamisen pohja. Nohuohotuksilla erialojen kursseilla reserviläiset hakevat sitä osaamista, jota heillä tulee olla ennen seuraava-

alle tasolle nousua osallistuakseen VEH -harjoituksiin ja varsinaisiin kertausharjoituksiin. Tällöin Puolustusvoimien toimeenpanemissa harjoituksissa ei enää tarvitse tuhata aikaa yksittäisten taistelijoitten taitojen oppimiselle vaan voidaan edetä "itse aiheeseen". Samalla voidaan puhua myös osasta palvelusturvallisuutta harjoitukseen osallistuvien hankittua henkilökohtaisen taidon hallinnan jo SOTVA-harjoituksissa.

Seuraavalle harjoitusten tasolle kuuluvat Puolustusvoimien toimeenpanemat VEH -harjoitukset. Vapaaehtoinen harjoitus (VEH) on siis Puolustusvoimien järjestämä tilaisuus, johon asevelvollinen henkilö voi saada harjoituskutsun. VEH -harjoituksessa harjoitetaan jo joukkona toimimista ja joukkojen johtamista.

Varsinaista kertausharjoitusta KH voidaan pitää koko joukon suorituskyvyn mittaustilanteena kaikilla joukon suorittamisen osaluilla. Kertausharjoitukseen asevelvollinen saa kertausharjoituskäskyn, joka lähetetään henkilölle kirjallisesti. Harjoituksissa tehtyjen havaintojen pohjalta saadaan puolestaan taas ne tarvittavat tiedot, mikäli SOTVA koulutuksissa on tarpeen tehdä muutoksia tai lisätä joidenkin alojen koulutusta.

Ase- ja ampumakoulutus

MPK:n ampumataitoa kehittäville kursseille on tullut myös tarkennuksia ja samalla on myös täsmennetty muu ammunnan ohjeistus. Ammunnan kursseilla suoritetaan vain hyväksytyjen ampumaoh-

jelmistojen mukaisia ammuksia. Ohjelmistoihin ainoat hyväksytyt muutokset saavat koskea laukauksen määrää ja ampumaetäisyyttä. Myös MPK:n jäsenyhdistysten hyväksytyjen ohjelmistojen mukaisia ammuksia voidaan ampua, mutta ne eivät ole ns. SOTVA-kursseja. Kurssien ammunnanjohtajana toimivat vain kurssin suorittaneet ja PV:n tai MPK:n piiripäällikön hyväksymät henkilöt.

Sitoutuneiden aktiivisten kouluttajien suojavaatetus ja muu varustus

Niille MPK:n sitoutuneille kouluttajille, jotka osallistuvat "lähes työkseen" eli useita kertoja vuoden aikana MPK:n kurseille kouluttajana tai toimijana harjoitukseen, VOIDAAN antaa harkinnan mukaan tarvittava yhdenmukainen "materiaalisesti". Materiaalin kuitaamiseksi paikallinen koulutus-päällikkö toimittaa ILMASK:n varusvarastolle tiedon, että henkilö osallistuu aktiivisesti harjoitustoimintaan joko kurssinjohtajana tai kouluttajana ja hänellä on voimassaoleva MPK sitoumus olemassa. Koulutus-päällikkö vastaa tiedon oikeellisuudesta - varustaminen ei ole itsestään selvä sitoumuksen teon jälkeen.

Kun koulutus-päällikkö on ilmoittanut henkilön tiedon varusvarastolle, ilmoittaa hän varustettavalle varustamisen mahdollisuudesta. Tämän jälkeen henkilö itse antaa varustamisen perusteena olevan SAP- järjestelmän tie-

dot varusvarastolle ja kuittaa henkilökohtaisesti materiaalit suoraan varusvarastolta. Mikään pakko EI ole myöskään käydä kuittaamassa varustusta itselleen - se on mahdollisuus oikeuden saavuttaneelle. MPK:n ylläpitämästä varastosta ei luovuteta varusteita myöskään sitoutuneille "pitkälle kuitaukselle". Jos joku tuntee tätä lukiessaan piston sisimmässään, osannee toimia pikimmiten oikein ja toimittaa vielä hallussaan olevat varusteet "Ekin varastoon". Keskustelkaa koulutus-päällikön kanssa ehtojen täyttymisestä ja hän hoitaa asiaa yhdessä ILMASK:n varusvaraston kanssa.

Yleisökysymykseen: "Olen sitoutunut toimija, mutten opintojen ja työni vuoksi pysty aktiivisesti osallistumaan harjoituksiin. Miten minä saan varusteet, joita tarvitsen kurssilla ja koulutan maastossa?"

Vastaus: "Sinut varustetaan kurssin aloituspäivänä tarvitsemallasi varustuksella joko MPK:n varastosta tai ILMASK:n varusvarastolta täydennyksenä saadulla varustuksella. Mikäli sinulla on tarvetta aloittaa kurssin valmistelut jo ennen muun kurssin saapumista, ole yhteydessä harjoituksesta vastaavaan koulutus-päällikköömme. Hän sopii varustamisesi tarkemmin varusvastaavan kanssa kurssin alkuaan sopivasti. Varusteet palautat sitten kurssin päätyttyä varastoon, jotta saamme ne lähetettyä huoltokiertoon".

*Kohti tulevaa kevättä ja lämmintä kesää odotellessa!
Terveisin,
Aarne Markko
Valmiuspäällikkö*

Tammisunnuntain iltajuhlan arkkuseremonia. Kiltavouti Jorma Lempinen luki killan perustamisasiakirjan arkunvartijoiden valvonnassa. Mika Niiniketo (vas.) ja Kari Huttunen arkunvartijoina.

Tammisunnuntain kansalaisjuhlassa 26.1. luovutettiin Siniset ristit Mika Antolalle (vas.), musiikkimajuri Juha Ketolalle, Lea Santalalle (Sininen risti miekan kera), Hannu Koskiselle ja Martti Saariselle.

Tammisunnuntaita juhlittiin perinteisin menoin

*Teksti: Tapio Paappanen
Kuvat: Tapio Paappanen
René Nyberg*

Juha Ketola esitti iltajuhlassa Jääkärimarssin Suomen Marsalkan valvovan katseen alla.

Arvoisat juhlavieraat!

Kiitän kunniaa saada tervehtiä Tammisunnuntain juhlaillallisen osanottajia. Teen sen erityisen mieluisasti myös sen takia, että vuonna 1907 syntynyt isäni oli 11-vuotiaana lähettopoikana Vapaussodan nuorin veteraani. Tästä muistona minulla on Kustaa Mannerheimin allekirjoittama Vapaussodan muistomitalin kunniakirja isälleni Bruno Nybergille.

Tammisunnuntai 102 vuotta sitten on Suomen historian merkkipäiviä. Sadan vuoden perspektiivi on vahvistanut, ettei Suomella ollut muuta vaihtoehtoa kuin irrottautuminen Venäjästä ja itsenäisyys. 80 vuotta sitten syksyllä 1939 Suomella ei ollut kuin huonoja tai vielä huonompia vaihtoehtoja, kuten Mauno Koivisto asian viisasti kiteytti: Mutta vuonna 1918 varmistettu itsenäisyys säilyi.

Talvisota on yhä Suomen ja Venäjän suhteiden perusta.

Näillä sanoilla kohotan maljan Isänmaalle!

René Nyberg

Kun suurlähettiläs René Nyberg oli oheiset tervehdyssanat lausunut illalla 25.1., kuului kutsuvieraiden joukosta: "Parhaat tervehdyssanat kahteenkymmeneen vuoteen!" Näin saatiin iltajuhla käyntiin. Iltajuhlan juhlapuheessa Ilmavoimien komentaja kenraalimajuri Pasi Jokinen käsittelee Ilmavoimien kehityskaarta 6.3.1918 tapahtuneesta ensimmäisen lentokoneen laskeutumisesta Vaasan seudulle aina nykypäivän ilmavoimien suorituskykyyn ja sen varmistamiseen tulevaisuudessa.

Jyväskylän Normaalkoululla sunnuntaina 26.1. rovasti Kari Kuittinen piti alkuhartausten ja lähetti seppelpartion viemään viestin sankarihaudalle. Ilmavoimien soittoakunaa ja kuoro Vox Aurea vastasivat juhlan musiikista. Juhlapuheen piti suurlähettiläs René Nyberg. Hän käsittelee puheessaan Suomen taivalta Tammisunnuntaista 1918 nykypäivään. Puhe on kokonaisuudessaan luettavissa reservipiirin verkkosivulta: www.ksrespiirit.fi.

René Nybergin isälle myönnetty Vapaussodan muistomitalin kunniakirja.

Makuuammuntaan valmistaudutaan.

Koelaukaukset on ammuttu.

Pystykorvat paukkuivat Paavon muistolle

Ilmolahden 300 m kiväärirata Viitasaaressa keräsi yhteen piirin sotilaskivääriampujia lauantaan 11.1.2020 kunnioittamaan reservin vääpeli Paavo Kautiaisen (10.1.1943—5.1.2019) muistoa. Kun Paavo itse puhui aikanaan ammuntojen yhteydessä kolistelusta, nyt ensimmäistä kertaa järjestetyn muistokilpailun nimeksi tuli kuin itsestään ”Paavon kolistelut”. Ampumalajiksi valikoitui sotilaskiväärin kolmiasentoinen 3x20 laukauksen täysotelu matkan ollessa niin ikään täydet 300 metriä. Tapahtuman järjestelyistä vastasi Viitasaaressa Reserviläiset ry.

Kilpailupäivän aamu valkeni tasisen harmaana ja tyynenä lämpötilan ollessa vain vaivoin pakkasen puolella. Lauha alkutalvi oli syönyt 300 m radan taulualueen lumipeitteen lähes olemattomiin. Tumma tausta yhdistettynä Pystykorvan avotähtiin, vuodenvaihteen hämäämään ja totuttua suurempaan laukausmäärään asettikin joulukunnonssa olleiden ampujien näkökyvyn ja voimavarat todelliseen kunnottettiin. Päivän kestäessä tuli selvästi ilmi, ettei kisassa menestystä

yksittäisen hyvän sarjan perusteella, vaan ratkaisevaa oli, kuka jaksaisi pitää tasonsa asiallisena läpi koko kilpailun. Sarja sarjan perään oli maltettava ampua huolellisesti myös ne viimeiset vaikeat laukaukset, jotka helposti karkailevat taulupahvin reunoille ilmestyviksi ”signeerauksiksi”.

Ottelu alkoi viidellä koelaukauksella makuuasennosta, joiden laukauksen jälkeen ammuttiin kaksi 10 laukauksen makuusarjaa. Tulokset kirjattiin kummankin sarjan jälkeen. Koska talvinen päivä oli lyhyt, päätettiin säästää aikaa ampumalla pysty- ja polviasentojen sarjat siten, että tauluille lähdetiin vasta, kun 20 laukausta oli täynnä. Iskemäkeskipisteen paikkaa olikin tyydyttävä arvioimaan, mikäli mahdollista, ratakaukoputken avulla.

Yli 50-vuotiaiden (H50) sarjassa Mika Karala paukutteli omille satsilleen ampuen meikäläisittäin komean voitotuloksen 433 pistettä. Järjestävän seuran Rauno Stranius kiilasi kakkoseksi kokonaistuloksella 357 pistettä ja heti perään tuli

veteraanimestari Tapio Harju loppupistemäärän ollessa 345.

Yleisessä (H) sarjassa Antti Liimatainen paukutteli voittoon tuloksella 366. Petteri Karala sijoittui hopealle ampuen 337 pistettä. Laina-aseella matkaan lähtenyt Kaj Niinisalo pokkasi pronssin lopputuloksella 253.

Vaikka nyt ammutut pistemäärät jäivätkin kauas vanhojen MM-miestemme 1930-luvulla Pystykorvalla ampumista 500-530 pisteen huipputuloksista, antavat ne silti jokaiselle osallistujalle arvokasta tietoa omasta lähtötasostaan tässä vaikeassa lajissa. Samalla vahvistui myös käsitys, ettei iskemien pitäminen 100 cm ympyrässä avotähtimaisella aseella pystyasennosta ja 300 metrin matkalta ole tavalliselle ammunnanharrastajallekaan aivan mahdollista tehtävä.

Kaikki tulokset piirien verkkosivulla: www.ksrespiirit.fi.

*Teksti ja kuvat:
Antti Liimatainen*

Puolivuosisataa reserviläisurheilua

Reserviläisurheiluliitto perustettiin 12.12.1970 ja sen perustajina olivat Suomen Reserviupseeriliitto ja Reservin Aliupseerien liitto (nykyinen Reserviläisliitto) sekä niiden piirit. Nykyisin Reserviläisurheiluliittoon kuuluu perustajajäsenien lisäksi Maanpuolustuskiltojen liitto (MPKL). Tänä vuonna RESUL juhlii 50. toimintavuottaan.

Viimeinen vuosikymmen eli 2010-luku oli liitolle hyvän kehityksen vuosikymmen. Reserviläisurheiluliitto pääsi Suomen Olympiakomitean jäseneksi, talous vakiintui ja liitto teki aktiivisesti yhteistyötä muun muassa Puolustusvoimien ja Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK:n kanssa. Näiden edellä mainittujen taho-

jen kanssa käynnistettiin Lisää liikettä -hanke, jonka tarkoituksena on saada mahdollisimman moni reserviläinen ja kansalainen liikkumaan. Nyt keväällä julkaistaan Lisää liikettä -dokumentti, jossa seurataan 12 reserviläisen kuntoharjoittelua MarsMars-sovellusta hyödyntäen. Varsinaista Lisää liikettä -päivää vietetään tänä vuonna 13.6.

50. juhlavuoteen kuuluu maakuntiin jalkautuva **On the road -kiertue**, missä esitellään Reserviläisurheiluliiton eri toimintamuotoja ammunnasta lähtien aina fyysisen toimintakyvyn arviointeihin. Kiertue järjestetään jo olemassa olevien tapahtumien yhteyteen. Keski-Suomessa On the road -kiertue rantautuu Finlandia Maratonille 18.–19.9. Jyväskylään.

Juhlavuosi huipentuu seminaariin ja pääjuhlaan 12.12.2020 Helsingin Ostrobotnialla. Reserviläisurheiluliitolle tehtiin kymmenen vuotta sitten 40-vuotis-historiikki, mitä on nyt tarkoitus täydentää 10 vuodella saman kirjoittajan Pekka Majurin toimesta. Historiikki julkaistaan joulukuussa pääjuhlan yhteydessä.

Tänä vuonna myös uudistamme sähköisiä palveluitamme. Vanhan sähköisen kuntokortin käyttö päättyy ja sinne ei enää suositella kirjattavan mitään. Nyt kannattaakin napata haluamansa tiedot ulos vanhasta korttijärjestelmästä. Suosittelemme siirtymistä MarsMars-palveluun. Lisätietoa löytyy sivulta <https://marsmars.fi/>.

Tästä on tulossa todella monipuolinen reserviläisurheiluvuosi. Meillä on juhlavuodelle slogan ”Historia tukee tulevaisuutta”. Tervetuloa osallistumaan tuleviin tapahtumiimme ja kilpailuihin!

*Risto Tarkainen
Reserviläisurheiluliiton toiminnanjohtaja*

Erilaiset putket ja kanavat ovat saaneet maapeitteen.

Lammenpuoleinen seinä saa uudet ikkunat.

Särkilammen majan saneeraus Saarijärvellä

Särkilampi-työryhmä kertoo:

Kaiken kaikkiaan talkoisiin on osallistunut 61 henkilöä ja talkoopäiviä on ollut sata vuonna 2019, tosin 35 kertaa on käynyt vain yksi henkilö tekemässä hommia. Tunteja on tehty yhteensä n. 1150 kpl, joista aktiivisimmat kymmenen on tehnyt yli 700 tuntia.

Reserviläiset ovat tehneet 330 tuntia ja reserviupseerit 610. Ulkopuoliset ovat tehneet merkittävästi talkoita, lukeman ollessa 200 tuntia. Näillä talkoilla olemme pystyneet rahoittamaan jätevesijärjestelmän, liiteri/varasto – rakennuksen ja uuden peltikaton päärakennukseen. Lisäksi terassia on laajennettu, varauslöykäynti on katettu, uudet vesiputket ja sähköjen maakaapelit on asennettu. Päärakennukseen on asennettu viisi isoa uutta ikkunaa ja kaksi ilmalämpöpumpppua. Olemme hyvässä vauhdissa kolmivu-

tiseksi kaavaillussa saneerausikataulussa.

Itse talkoot ajoittuivat alkupe- räisestä suunnitelmasta poiketen suurimmaksi osaksi kesäkaudelle. Tosin maaliskuu ja huhtikuussa aloitettiin räväkästi. Eniten talkootunteja tuli heinäkuussa 186 tuntia ja kesäkuussakin 167 tuntia. Marras- ja joulukuuta oli merkittävästi hiljaisempia.

Päärakennuksen katon oikaiseminen, pellittäminen ja välikaton lisäeristäminen oli selkeästi suuriten vieden yli 300 talkootuntia. Liiteri/varastoon kului 177 tuntia. Ulkopintojen maalaus, terassin ja varauslöykäynnin teko, pihahommat ja lvi-työt olivat aika tasan. Myös suunnittelu ja siivous veivät jonkin verran aikaa.

Taloudellisesti olemme tällä hetkellä hyvässä tilanteessa. Olemme

tehneet hyvin talkoita ja saaneet yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä merkittäviä lahjoituksia (arvio yli 10 000 €). Saneerauksen kokonaisbudjetti on yli 170 000 €, josta vastikkeettoman työn (talkoiden) osuus on yli 42 000 € ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hanketuki on 128 000 €. Olemme käyttäneet ensimmäisenä vuonna hanketukea reilut 30 000 € ja jäljellä on lähes 100 000 €.

Saneerausta varten perustettu työryhmä on alusta alkaen tavoitellut huonokuntoisen sauna/wc – kehikon uusimista saneerauksen sijaan. Nyt se näyttää toteutuvan johtuen osaavista talkoolaisista ja heidän työpanoksestaan. Sauna/wc –rakennus on isoin yksittäinen hankinta Särkilammelle ja sitä pidetään keskeisenä asiana tulevan käyttömukavuuden kannalta. Tavoite on, että tämä pystytään toteuttamaan ensi kesänä. Muita vuoden

2020 keskeisiä talkootöitä on takahuoneen lisäeristys ja pintojen uusiminen, tulisijojen uusiminen, keittiön purkaminen, ikkunoiden vaihtaminen etupihaan puolelle ja pääsisäänkäynnin kuistin rakentaminen. Kesällä jatketaan myös terassin ja varauslöykäynnin tekemistä sekä räystäs- ja vuorilautojen laittamista. Ovia uusitaan myös sekä asennetaan kolmas ilmaläm- pöpumppu takahuoneeseen.

Saneeraussuunnitelmassa on vielä viimeiselle vuodelle jäämässä ainakin sähkötöitä, lattioiden ja sisäpintojen käsittelyt, keittiön uusiminen lvi-töineen, laavun tai kodan rakentaminen rantaan ja pihatöiden viimeistelyä valaistuksineen.

Kiitokset kaikille talkoolaisille, tukijoille ja mahdollistajille menneestä vuodesta 2019!

*Teksti:
Kari Hämäläinen
Kauko Ikäheimonen
Kuva:
Kari Hämäläinen*

Viimeiseen iltahuutoon

Martti Jaakko Latvala 25.5.1917-15.12.2019

Martti Latvala syntyi Ilmajoella, ja vietti lapsuutensa ja nuoruutensa Pohjanmaalla. Siellä hän tutustui tulevaan vaimoonsa, neiti Vieno Takaloon. Naimisiin pariskunta meni elokuussa 1941, ja heille syntyi 3 lasta. Puoliso Vieno nukkui pois 2014. Yhteistä taivalta ehdittiin kulkea 73 vuotta.

Viitasaaressa Vaasasta poliisivirkaan siirtynyt Latvala kutsuttiin sotilaspoliisikomppaniaan ryhmänjohtajaksi kesäkuussa 1941. Hänen sotatienänsä kesti syksyyn 1944 saakka.

Poliisin virasta Latvala jäi eläkkeelle Viitasaaressa 1976, ja asui itse rakentamassaan omakotitalossa viimeiseen vuoteen saakka.

Latvala harrasti aktiivisesti urheilua lähes läpi elämänsä. Nuorempana lajeina olivat paini, pesäpallo, yleisurheilu ja lentopallo, minkä aktiivinen harrastaminen

jatkui aina 84 ikävuoteen saakka. Raviurheiluakin kuului aikanaan harrastuksiin, ja kun ikää karttui, Latvalan urheilun painopiste siirtyi penkkiurheilun puolelle.

Martti Latvala osallistui aktiivisesti myös veteraani- ja maanpuolustustyöhön. Hän oli perustamassa 15.9.1957 Viitasaaressa Reserviläiset ry:tä, ja perustamiskokouksessa hänet valittiin yhdistyksen varapuheenjohtajaksi. Myöhemmin hänet valittiin yhdistyksen kunniajäseneksi. Latvala oli perustamassa 28.2.1966 Viitasaaressa Sotaveteraanit ry:tä, minkä eri hallitustehtävissä hän toimi pitkään ja ansiokkaasti. Sotilasarvoltaan Martti Latvala oli reservin vääpeli.

Martti Latvalaa kunnioituksella muistaen Viitasaaressa Sotaveteraanit ja reserviläisyhdistykset.

Ilmavoimamuseon kokoelmista löytyy ilmavoimien Mannerheim-ristin ritarien kunniamerkit. Ritarit vasemmalta lukien: Lentomestari Viljo Salminen, lentomestari Ilmari Juutilainen, luutnantti Paavo Kahla ja luutnantti Lauri Äijö.

Kunniamerkit kassakaapista

Jatkosodan 1941–45 aikana Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritareiksi nimitettiin 191 sotilasta. Risti oli näkyvä kiitos taistelulentäällä osoitetusta poikkeuksellisesta rohkeudesta ja neuvokkuudesta. Kaikkiaan neljälle sotilaalle 2. luokan Mannerheim-risti suotiin kahdesti.

Ilmavoimiin nimitettiin 19 Mannerheim-ristin ritaria, joista neljän kunniamerkit risteineen kuuluvat Suomen Ilmavoimamuseon kokoelmiin: lentomestari Viljo Salmisen, lentomestari Ilmari Juuti-

laisen, luutnantti Paavo Kahlan ja luutnantti Lauri Äijön. Mannerheim-risti myönnettiin kahdesti Juutilaiselle, jolta esillä on ristin lisäksi kahta ristikkäin olevaa marsalkansauvaa esittävä solki.

Aikaisemmin kunniamerkkejä risteineen on säilytetty turvallisuusyhtiö kassakaapissa, eivätkä ne ole olleet yleisön nähtävillä kuin erikoistilaisuuksissa. Nyt Ilmavoimamuseo on yhdessä Mannerheim-ristin ritarien säätiön kanssa hankkinut erikoisvitriinin, jonka ansiosta kunniamerkit ja Manner-

heim-ristit saadaan pysyvästi esille perusnäyttelyyn.

Kunniamerkkivitriini paljastettiin Ilmavoimamuseolla 26.2. Mustan kankaan vitriiniin päältä poistivat ritarien sukuja edustaneet henkilöt. Mannerheimristin ritarien säätiön toimitusjohtaja Pekka Kouri piti paljastustilaisuudessa puheen, jossa hän korosti veteraanien ponnistelujein arvokasta merkitystä maallemme. Ristit ovat esillä yleisölle 27.2. alkaen.

Teksti ja kuvat: Tapio Paappanen

Kunniamerkkivitriini on lähellä ritaritaulua.

Pekka Kouri puhuu vierellän museolehtori Susanna Wallius ja Mikko Kylmälä.

Kutsuvierasjoukko kuuntelee museolehtori Susanna Walliuksen tervetulosanoja.

Eloretellä kiintoisia kohteita

Reserviupseerien veteraanijärjestö ja perinetoimikunta suunnittelee jatkoa viime syksyn onnistuneelle reissulle Karjalan kannaksen kesän 1944 taistelumaastoihin. Tali-Ihantala piti, mutta nyt elokuussa on tarkoituksena tutustua seuraavaan "tulppaan" eli U-asemaan sekä myös muihin kohteisiin. Retki on 28.–30. 8. ja oppaana toimii Matti Hyvärinen Jyväskylän Korpilahdelta.

Majoitustukikohtana on hotelli Sortavala. Kohteet, joissa käydään: Ruskealan marmorikaivokset, lentotukikohta Kasinhäntä, Kolatselkä, Tulemajoki, Pitkäranta, Nietjärven U-asema, Sortavalan kaupunki, Lahdenpohja, Huuhanmäki, Käkisalmi, Kiviniemi, Viipuri.

Kustannukset
Täysoitomatkan kokonaishinta on **365 euroa** henkilöltä edellyttäen 30-34 henkilön vahvuutta. Hintaan kuuluvat matkat Pohjolan Matkan bussilla, kaksi yötä hotelli Sortavalassa kahden

hengen huoneissa, kaksi illallista ja aamiaista hotellissa, kaksi lounasta, tukeva välipala kakkospäivänä, pääsymaksut Huuhanmäkeen ja luolamuseoon, ryhmäviisumi rekisteröintimaksuineen sekä paikallinen opastus Sortavalassa. Yhden hengen huoneesta peritään 40 euron lisämaksu huomioiden, että ykkösiä hotellissa on rajoitettu määrä. Vastuullisena matkanjärjestäjänä on Pohjolan Matka, joka henkilöiden tietojen käsittelyssä noudattaa EU-direktiivin mukaista käytäntöä. Kotimaan puolella kahvit ovat itse maksettavia, Venäjän puolella ne kuuluvat hintaan.

Tärkeää
Matkalle tarvitaan passi, jonka tulee olla voimassa kuusi kuukautta matkan päättymisen jälkeen. Pitkän eli vuosiviisumin omaavilta vähennetään ryhmäviisumin hinta kokonaislaskusta. Tarkemmat ohjeet menettelyistä ilmoitautuneille laskutuksen yhteydessä. Valuutan vaihtoa suositellaan ennen mat-

kaa, koska rajan vaihtopiste ruuhkauntuessaan aiheuttaa turhaa viivästymistä.

Ilmoittautuminen 30. kesäkuuta mennessä sähköpostilla: pertti.rahiainen@pp.inet.fi. Ilmoittautuessa tarvitaan nimi, osoite, puhelinnumero, tieto pitkästä viisumista sekä paikka, josta kyttyin.

Lähtö Jämsän mh 28.8. klo 04.00, Jämsänkoski mh klo 04.15, Korpilahdi klo 04.45, Jyväskylä klo 05.15 sekä edelleen Vaajakosken, Hankasalmen kautta Varkauteen (kahvitauko) sekä edelleen Joensuun kautta Tohmajärvelle (varhaislounaalle). Keski-Suomeen palataan 30.8. arviolta puolen yön maisissa.

Päiväkohtainen aikataulu lähetetään lähtijöille myöhemmin. Se tulee myös Keski-Suomen Maanpuolustajan kesäkuun numeroon.

Lehtori Panu Moilanen Keski-Suomen reservipiirien turpo-päälliköksi

Valtakunnallinen turpotietäjä -kilpailu käydään syksyllä 2020

Turpotietäjäksi nimetty joka-vuotinen kilpailu innostaa nuoria pohtimaan turvallisuuspolitiikkaa ja pyrkii vahvistamaan nuorison maanpuolustustahtoa. Kilpailun järjestävät Reserviläisliitto ja Suomen Reserviupseeriliitto.

Hankkeen ohjausryhmässä ovat mukana myös Historian ja Yhteiskuntaopin Opettajien Liitto ja Kadettikunta. Mukaan tavoitellaan alkuvaiheessa vähintään sataa lukiota ja tuhansia lukiolaisia. Tarkoituksena on tarjota lukiolaisille turvallisuuspainotteinen Oikeusguru ja Talousguru -tyyppinen kilpailu.

Kilpailu on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa lukiot ja oppilaat kilpailevat alueellisella tasolla. Toiseen vaiheeseen, valtakunnalliseen finaaliin, selviytyy alkukilpailussa parhaiten vastanneet. Finaali käydään Talvisodan muistopäivänä 30.11. Helsingissä, jossa valitaan valtakunnan paras Turpotietäjä.

Kilpailu sisältää monivalinta- ja esseekysymyksiä sekä käsitteiden määrittämistehtäviä. Turpotietäjä toteutetaan lukioiden käytössä olevalla Abitti-järjestelmällä. Reservipiirien tehtäviin kuuluu koevastausten pisteytys essee- ja määrittelytyyppisten tehtävien osalta. Tässä on avuksi arvosteluohje, jonka keskustaso laati. Valtakunnalliseen loppukilpailuun sisältyy lisäksi suullinen, esittävä osuus.

Kilpailuorganisaatiot koordinoivat paikallisella tasolla

Kilpailun toteuttamista varten reservipiireihin muodostetaan keväällä kilpailuorganisaatiot. Lisäksi nimetään kilpailupäälliköt, joiden tehtävänä on osallistua koulutukseen ja vastata alueen Turpotietäjä kilpailun läpiviennistä. Organisaation kokoonpanon tulisi olla kilpailupäällikkö + 5 jäsentä, joista ainakin yhdellä tulisi olla kokemusta opettajan työstä.

Reserviupseerien tehtävänä on järjestää Turpotietäjä kilpailun ensimmäinen vaihe. Kilpailuorganisaation on oltava yhteydessä alueen historian ja yhteiskuntaopin aineopettajiin ja rehtoreihin, tiedottaa paikallismedialle kilpailusta sekä olla yhteydessä alueen muihin maanpuolustusjärjestöihin ja toimijoihin. Kilpailuorganisaatioiden tulisi myös sopia 1-3 tutustumiskäyntiä per vuosi maanpuolustusjärjestöjen ja turvallisuusviranomaisten toimintaan.

Alkukilpailussa palkitaan alueen paras lukio, alueen parhaat tietäjät ja lukioiden kolme parasta vastaajaa. Reservipiirien tehtävänä on suunnitella ja järjestää palkintojenjakotilaisuus ja tiedottaa siitä. Lisäksi olisi suunniteltava myös muuta tiedottamista kilpailun järjestelyistä ja tuloksista, tarjota jut-

tuja paikallismediaan sekä kirjoittaa omille verkkosivuilleen ja soomeen.

Turpotietäjä kilpailun taustalla ovat mm. Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan vuosittaiset mielipidemittaukset, joiden mukaan nuorten maanpuolustustahtoa on muita ikäryhmiä alhaisemmalla tasolla. MTS:n uusimman 29.1.2020 julkaistun mielipidemittauksen mukaan 56 % alle 25-vuotiaista oli sotilaallisen puolustamisen kannalla, jos Suomeen hyökättäisiin. Vastaavasti yli 50-vuotiaista tätä mieltä oli 74 %.

Turpotietäjä kilpailun tärkeät päivämäärät

12.3. Piirien kilpailupäälliköiden nimeäminen

18.4. Kilpailupäälliköiden koulutustilaisuus Helsingissä

11.–15.5. Kilpailukutsu lähetetään lukioihin

8.10. Alkukilpailu, jolloin valitaan loppukilpailuun pääsevät ja palkitaan maakuntien parhaat tietäjät

30.11. loppukilpailu, jolloin valitaan valtakunnan paras Turpotietäjä

Teksti: Hankkeen ohjausryhmä Kuva: Ville Grahn

Ilmavoimien Big Band konsertoi musiikkimajuri Juha Ketolan johdolla. Solistina fonisti Max Zenger.

Ilmavoimien Big Band esiintyi maavoimille

Jyväskylän Paviljonki oli 20.2. valittu tälle vuodelle maavoimien vuosipäiväkonsertin paikaksi. Ilmavoimien Big Band esiintyi soittaen Anssi Tikanmäen musiikkia reilun tunnin verran. Soittokunnan solistina esiintyi nuori saksofonisti Max Zenger.

Aluetoimiston päällikkö everstiluutnantti Yrjö Lehtonen tervehdyssanojensa yhteydessä loi katsauksen varsinaiseen vuosipäivään eli 24. helmikuuta. Se on samalla kertaa Maavoimien ja aluetoimistojen vuosipäivä. Vuonna 1555 Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa antoi määräyksen perustaa ensimmäisen kerran kansallisia, suomalaisia joukko-osastoja. Maavoimien historian katsotaan alkaneen tuosta tahtumasta. Myös ”sotaväenotto” alkoi maassamme Kustaa Vaasan käskystä ja on lakisääteisen asevel-

vollisuusjärjestelmämme alku. - Itsenäisessä Suomessa tätä tehtävää ovat ylläpitäneet sotilaspiirit, sotilasläänit ja nykyiset aluetoimistot, kertoi Lehtonen.

Everstiluutnantti Yrjö Lehtonen on ottanut tämän vuoden puheisiinsa teeman ”aivan tavallinen päivä Talvisodassa 80 vuotta sitten”. Tällä kertaa vuorossa oli 83. päivä sodan rintamalta: ”Länsiliittoutuneet ja Mannerheim neuvottelivat 20.2.1940 mahdollisesta sotilaallisesta avusta. Taipaleen rintamalla jatkui puna-armeijan ankara painostus ja Terenttilässä vihollinen onnistui murtaamaan 1,5 km suomalaisten puolustusaseman syvyyteen. Voimakas ilmapommitus häiritsi suomalaisten vastatoimia, mutta iltaan mennessä osa etulinjaa oli otettu takaisin. Karjalan kannaksella väliasemaan perääntynei-

den suomalaisten tilanne huononi ratkaisevasti. Tykistön ampuvatarkvikkeista oli huutava pula. Suomalaisia kaatui ja haavoittui 74. Yhdeksän viholliskonetta ammuttiin alas”.

- Veteraanisukupolven taistelujen ansiosta meillä siniristilippu liehuu vapaassa Suomessa ja voimme asua ja elää yhdessä maailman turvallisimmista maista. Suomalainen asevelvollisuus ja maanpuolustustahto ovat maanpuolustuksemme perusta. Maanpuolustus kuuluu aidosti kaikille. Puolustusvoimia kehitetään pitkäjänteisesti. Valmius ja suorituskyky tukevat ennalta ehkäisevän kynnysmuodostumista, totesi aluetoimiston päällikkö tervehdyssanojensa lopuksi.

Teksti ja kuva: Tapio Paappanen

Materiaalikeskus kätkee sisäänsä varusteiden kirjon. Hanna Kulju ojentaa alokalle maastotakin ja -housut.

Henkilötietojen tarkastukseen elokuvaluokkaan.

Polku kohti reserviä alkoi Ilmasotakoulussa 6.1.2020

Loppiaispäivä muutti hieman vajaan 300 nuoren miehen ja naisen elämää uuteen asentoon. Palvelukseen astuminen Ilmasotakouluun asevelvollisuuden suorittamisen ensimmäisenä etappina alkoi varusteiden vyöryllä kullekin uudelle alokkaalle. Ensimmäiset päivät ovat varmasti edenneet kuin siivillä. Jo kuukauden kuluttua loppiaisesta vannottiin sotilasvala Tikakoskella tämän talven ensimmäisenä pakkaspäivänä 7.2.

Te olette Puolustusvoimat

Ilmasotakoulun johtaja eversti Henrik Elo puhui valan vannoneille. - Tämä on tärkeä päivä meille kaikille. 278 nuorta sotilasta on juuri lupautunut kantamaan vastuunsa isänmaamme tulevaisuuden puolustamisessa. Äsken antamallanne lupauksella olette liittyneet vanhempienne, ja heidänkin isovanhempiensa muodostamaan rintamaan, jolla tätä maata on puolustettu ja puolustetaan, niin sodan kuin rauhan aikana, aloitti Elo puheensa.

Koulun johtaja määrittä jokaisen tavoitteeksi, että omalla vahtivuorollamme emme joutuisi sotaan, ja että meidän lapsemme, eivätkä lapsenlapsemme joutuisi koskaan kokemaan sota. Tavallisina kansalaisina voimme parhaiten tukea tätä tavoitetta olemalla itse mukana rakentamassa maallemme mahdollisimman vahvaa sotilaallista suorituskkyä.

- Suomeen hyökkäämisen ei saa olla missään olosuhteissa kannattavaa, totesi eversti Elo ja jatko: - Mitä taitavampia me yksilöinä olemme, mitä tehokkaampi reservimme on, tai esimerkiksi, mitä suorituskkyisempiä ja lukumäärältään enemmän uusia hävittäjiä hankimme, sitä epätodennäköisempää on sotaan joutuminen.

- Nuoret sotilaat, ette ole vain käymässä puolustusvoimissa, vaan tänään antamanne sitoumuksen myötä, te olette Puolustusvoimat. Näin Ilmasotakoulun johtaja puheessaan jonka päätteeksi hän nimitti valan vannoneet alokkaat lentosotamiehiksi.

Teksti ja kuvat:
Tapio Paappanen

"Suoritan ensimmäisen katselmuksen!"

Varustesäkki liikkuu ja ryhmänjohtaja auttaa tarvittaessa.

Perusyksikössä todetaan, että kaikki varusteet on saatu.

Ensimmäiset askeleet kohti materiaalikeskusta.

Sotilasvala 7.2.2020

Ilmasotakoulun lippu saapuu paraatiryhmytykseen.

Eversti Elo puhui alokkaille.

Uusien lentosotamiesten ryhdikäs ohimarssi talven ensimmäisenä pakkaspäivänä (-18 C).

JYU. Since 1863.

Haku aika 18.3.-1.4.2020

IT. Kaikkialla.

Informaatioteknologia pitää maailman liikkeessä. Sitä on kaikkialla arjessamme läpinäkyvänä älykkyytenä, joka tarvitsee tekijänsä - ehkä juuri Sinut. Tiedekunnassamme voit opiskella **kognitiotiedettä, koulutusteknologiaa, kyberturvallisuutta, tietojärjestelmätiedettä ja tietotekniikkaa**. Lisäksi tarjolla on **turvallisuuden ja strategisen analyysin maisteriohjelma**, jossa voit opiskella mm. **tiedustelua**.

Voit hakea opiskelijaksemme ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon perusteella sekä suoraan maisterikoulutukseen alemman korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen. Meillä voit suorittaa **kauppätieteiden ja filosofian maisterin** tutkintoja sekä vastaavia **kandidaatin tutkintoja**. Voit suorittaa opintoja myös ilman tutkintotavoitetta avoimena yliopisto-opiskeluna ja täydennyskoulutuksena. Lisätietoja saat osoitteesta www.jyu.fi/it.

Hae opiskelijaksemme - ryhdy tulevaisuuden tekijäksi!

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
INFORMAATIOTEKNOLOGIAN TIEDEKUNTA

Talvisodan Summa - torjuntaihme ja murtuminen

Puna-armeijan päähyökkäykset kohdistuivat Summan rintamaa vastaan Karjalan kannaksella. Talvisodan ankarat torjuntataistelut nostivat suomalaissoturien siiteyden ja "Summan ihmeen" lehtien otsikoihin. Summa kesti 2,5 kuukautta. Sitten 11.2.1940 Lähteen lohkon etulinja lopulta murtui. Sisäänmurto laajeni ja Summasta oli vetäydyttävä 15.2.1940 väliasemaan. Mutta miksi ja miten Summa murtui?

Jo 1920-luvun alussa rakennettiin harvalukuinen kk-kasemattien linja Kannaksen poikki. Linnointamistöitä jatkettiin 1930-luvulla. Ongelmaksi tuli, että Pääasemaksi tehty linja teki Summa-Muolaanjärvi alueella laajan yli 20 kilometriä leveän mutkan taaksepäin, pussinperän. Siitä oli lyhin matka Viipurin, vain runsaat 40 km. Summan alueen oli ennakoitu olevan puna-armeijan keskeinen läpimurtoavotte, joka sitten rajulla tavalla myös toteutui.

Summan taistelumaastoa

"Viipurin portin" eli Summan rintaman leveys oli linnuntietä

runsaat 10 km, etulinjamutkineen huomattavasti enemmän. Alue oli jo lähtökohtaisesti puolustustaisteluun haastava. Maasto on pääosin hietikkotasankoa, jossa muutamat laajat suot piti suunnitelmissa olla tehokkaina hyökkäysvaunuesteinä. Suot kuitenkin jäätyivät sodan kestäessä täysin kantaviksi ja Summa oli siten ihannemaastoa vihollistankkien massakäytölle. Tykistön jatkuva rumputuli hakkasi suomalaisasemat kranaattikuoppien murokoiksi ja loputkin puustot pirstoiksi.

Läntisin kapeahko **Suokannan lohko** oli vielä joulukuussa naapuridivisioonan vastuualuetta. Tällä Summajoen länsipuolisella lohkolle oli vain pussia miehistökorsuja ja kenttälinoitteita. Siitä itään oleva ja Viipurin valtatie halkaiva **Summankylän lohko** oli linnointettu parhaiten. Puolustuslaitteina oli 8 sementtistä kk-korsua ja 9 majoituskorsua sekä pussia miehistökorsuja. Etuasemat oli vedetty läpi kylän ja peltoaukeiden. Juuri tämän ja viereisen **Lähteen lohkon** murtamiseen vihollinen keskitti pitkin sotaa päävoimansa, kes-

keisten liikenneyhteyksien ja tasaisen maaston vuoksi. Lähteen lohko (31.12.1939 asti Munasuon lohko) oli tykistön rauhanajan Perkjärven harjoitusalueena jo sodan alkaessa lähes puutonta hiekka- ja suotasankoa, jonka halki kulki "Punainen tie" kohti Viipuria. Lohko alkoi Summajärven puolesta välistä ja ulottui itään Munasuon itäreunaan. "Punaisen tien" varrella olevalle kumpareelle valmistui juuri ennen sotaa kahden kk:n Poppius-linnake ja Summajärven itäpuolisen Sormiharjun tyveen kolmen kk:n Miljoonalinnake. Niiden lisäksi Lähteellä oli 7 vanhaa Enckellin majoituskorsua ja massiivinen tykistön harjoitusmaali ns. Koelinnake. Summan rintaman itäisin **Merkin lohko** (31.12.1939 asti Lampeistenojan lohko) oli ilman betonisia kantalinnoitteita, mutta se oli metsäisempi ja puolustusmaastoltaan parempi. Summan rintamasta itään vajaan 10 km Muolaanjärvelle asti ulottuvat puolustuslohkot (**Leipäsuon ja Kattilaojan lohkot**) olivat maastoltaan parempia puolustajille. Kannaksen päärautatie kulki niiden halki.

Pitkin pääpuolustuslinjaa oli rakennettu harvakseltaan sementtisiä konekiväärikasematteja, mutta valtaosin linja oli YH:n aikana kenttälinoitettuja pussia taistelupesäkkeitä ja korsuja. Ulkomaisen lehdistön sittemmin maineeseen nostama Mannerheim-linja oli käytännössä "malli Cajandereissaan" olevien suomalaismiesten ohut linja halki Kannaksen.

YH ja joulukuun 1939 torjuntataistelut

Lokakuun puolivälissä. Summan ja Muolaanjärven välisen rintaman otti vastuulle Turunmaan sotilasläännissä perustettu 5. Divisioona (JR 13, JR 14 ja JR 15). Eversti Selim Isaksonin Turun seudun ja etelä-Hämeen miehet saivat kontolleen pian alkavan sodan kovimmat paineet. Heistä länteen Suomenlahteen saakka oli puolustuksessa pääkaupunkiseudun miesten 4.D. Harjoiteltiin ja tehtiin kenttävarustuksia. Sodan puhkeamiseen ei kuitenkaan uskottu.

Mutta puna-armeija hyökkäsi aamulla 30.11.1939. Kaikkien rajan yli tulevien teiden suunnissa. Sen miesvoima ja sotakaluston määrä yllätti suomalaiset. Karjalan kannaksella vihollinen rynnäi yli 250 000 miehen voimalla, tukena lähes 2000 tykkiä ja sadoittain panssarivaunuja. Niitä vastassa oli 122 000 suomalaista. Samanaikaisesti punakoneet pommittivat Helsinkiä ja muita siviiliobjekteja. Moskova pyrki nopeaan ratkaisuun. Tavoitteena "kolmen viikon riuomarssi Helsinkiin". Alkumenestysten jälkeen aikataulut ja odotukset menestyksestä kuitenkin pettivät. Yllätyshyökkäyksestä, Terijoen nukkehallituksesta, propagandasta ja kommunistivaltion konearmeijasta ja miesmassoista huolimatta.

Kannaksella suojajoukot vetäytyivät taistellen ja hyökkääjiä pidätellen. Jo siinä vaiheessa puhkesi erimielisyyksiä Mannerheimin ja Kannaksen Armeijan komentaja Östermanin ja II Armeijakunnan komentaja Öhquistin välillä. Ylipäällikkö haukkui kenraalinsa suojajoukkojen liian nopeasta vetäyty-

misestä. "Jokainen linja on pääpuolustuslinja!". Venäläiset etenivät. Pääpuolustuslinjalla suomalaisten kenttäjoukot parantelivat keskente-koisia asemia, niukoilla tarvikkeillaan.

Itsenäisyyspäivän iltana venäläiset saivat kosketuksen Summan etuvartioasemiin. Samaan aikaan alkoivat Taipaleen suunnalla jo ensimmäiset taistelut. Summassa puna-armeija keskitti päävoimansa Summankylän ja Muolaanjärven välisen noin 20 km leveän "Kannaksen portin" murtamiseen ja jatkamaan hyökkäystä kohti Viipuria ja Helsinkiä. Viholliskranaatit alkoivat moukaroida Summan tasankomaastoja. Puolustuslinjat kestivät kuitenkin rynnäköinnit. Suomalaispoteroissa sadateltiin puolustusvälineiden niukkuutta. Pst-tykkejä oli vain muutama. Läpikäyksiä tankkeja yritettiin siksi torjua miinoittein, kasapanoksia ja polttopulloin. Mutta se vei miehiä. Onneksi saatiin suomalaistykkistön tehokkaita kranaatti-iskuja hyökkäysmassojen sekaan. Vielä joulukuussa riitti myös suomalaisilla kranaatteja.

Venäläisten sodanjohto ei ollut tyytyväinen. Puna-armeija ei ollut päässyt "Kannaksen portin" läpi. Suurhyökkäykseen valmistautuva venäläisten 7.Armeija alkoi siirtää lisädivisioonia ja tykkejä Summaan. Myös suomalaiset tekivät Summassa muutoksia. Isaksonin 5.D:n puolustusalue kavennettiin kolmeen lohkoon (Summankylä, Munasuo ja Lampeistenoja). Idässä Muolaanjärven suunnalla olevat kaksi lohkoa (Leipäsuu ja Kattilaoja) siirrettiin 1.D:n vastuulle, joka koostui suojajoukkoprikaatista ja sille alistetusta JR 14:sta.

17.12.1939 kaksi puna-armeijakuntaa lähti hyökkäämään voimalla päin "Kannaksen porttia". Kolmen tunnin massiiviset tykistöiskut kohdistettiin hyökkäysalueille. Rumputulen jälkeen tankit vyöryivät Summankylän ja Munasuon alueille. Myös liekinheitinvaunuja oli seassa. Taistelut olivat rajuja. Puolustajat saivat kk- ja kiväärituella sekä tykistöiskuilla kuitenkin vihollisjalkaväen erotettua tankeista. Jalkaväki jäi makaamaan esteisiin. Ehjiksi jääneiden tankkienkin oli vetäydyttävä pimeyden saapessa takaisin. Hyökkäyspäivä päättyi suomalaisten torjuntavoittoon. Mutta jatkuuko "Summan ihme"?

Seuraavana päivänä hyökkäykset toistuivat, mutta vaisumpina. 19.12. puna-armeija iski taas koko voimalla. Sen hyökkäysvoima ja rajuus muodostui lähes tykistöiksi puolustajille. Summankylässä lähes 100 tankkia pääsi syvyyteen, Vasta illalla ne saatiin hädättyä, osa myös tuhoutui. Myös Merkin lohkolle taisteltiin ankarasti hyökkäviä jv-joukkoja vastaan, miesmiestä vastaan. Pataljoonan komentajakin kapteeni Viljo Laakso taisteli miestensä kanssa etuasemissa esimerkkiä näyttäen. Lähteellä "Punaisen tien" varrella jouduttiin vetäytymään Poppius-linnakkeen sisään, kun vihollinen valtasi tankkien tukemana linnakkeen viereiset tukikohdat. Poppiuksen tilanne oli vaikea. Linnakkeen lähiympäristö oli vihollisen hallussa ja se pyrki jatkamaan sieltä hyökkäystä. Vasta 22.12. aamuyöllä tehty kahden suomalaisosaston raju hyökkäys puhdisti Poppiuksen alueen venäläisistä. Vihollishyökkäykset laantuivat. Suomalaisten oli onnistunut pitää "Kannaksen portti" lukittuna. Epäonnistuneet läpimurtoyritykset lopettivat Neuvostoliiton poliittisen johdon ja puna-armeijan johdon suunnitteleman salamasodan. Moskova alkoi perata syyt epäonnistumisiin ja valmistautui tuomaan Kannakselle lisäjoukkoja ja

kalustoa. Suurvalta oli kokenut arvovaltatappion. Mannerheim-linja oli saatava murtumaan.

Suomalaisten vastahyökkäys Summassa

Kun venäläispaine näytti laantuvan, päätettiin toteuttaa kenraali Öhquistin suunnittelema laaja vastahyökkäysoperaatio Summan-Muolaanjärven alueella 23.12.1939. Öhquist halusi näyttää taitonsa. Rajoitettu hyökkäys sai ylipäällikön hyväksynnän vain muutamaa päivää aiemmin. Kiireen, joukkojen siirtojen viivästyminen ja yhteistoimintapuutteiden johdosta aamulla aloitettu kaksipuolinen saarostushyökkäys tyrehtyi aseisiin kaivautuneiden vihollisten ja panssarivaunujen tuleen. Jo iltapäivän alussa oli kaikkialla vetäydyttävä takaisin pääpuolustuslinjan taakse. Epäonnistunut vastahyökkäysyritys sai miehiltä nimen "*hölmöntölmäys*". Suomalaisstapit olivat 550 kaatunutta ja kadonnutta ja 777 haavoitettunutta. Joulukuun 1939 vietettiin koko Suomessa pimenetyin valoin.

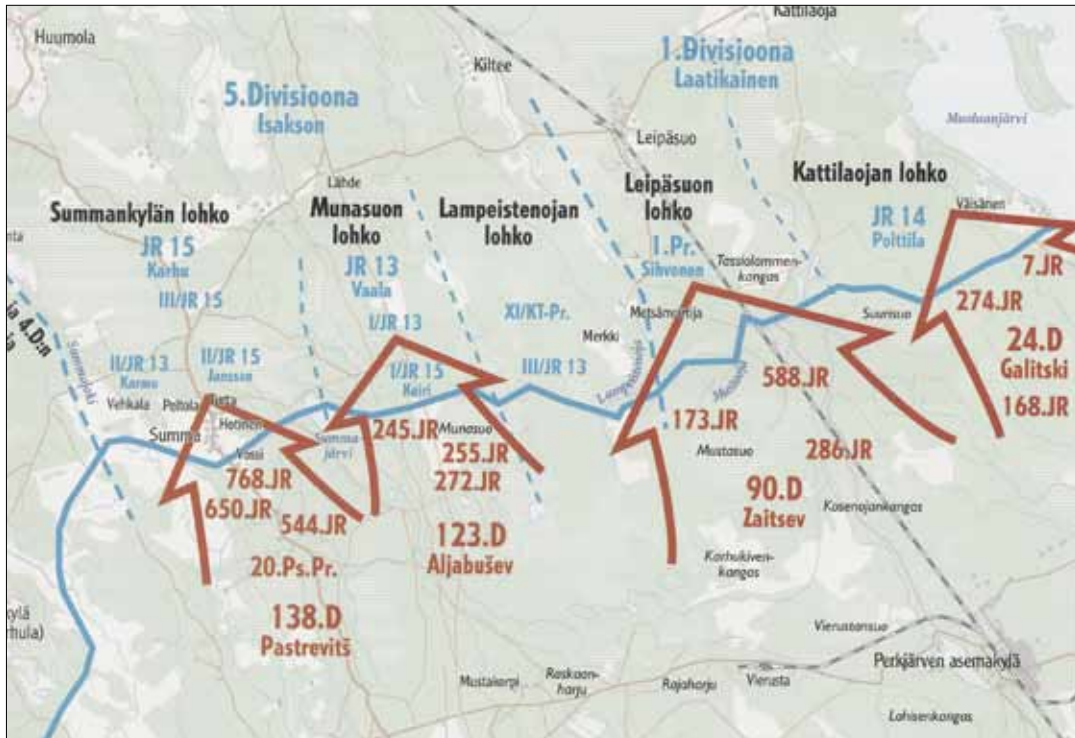
3. Divisioona Summaan

Summassa oli saavutettu torjuntavoitto. Vuoden 1940 alussa taistelutappioista kuluneen Isaksonin divisioonan tilalle Summaan tuli eversti Paavo Paalun komentama 3.Divisioona. Se oli myös osallistunut "hölmöntölmäykseen" ja kokenut tappioita tulikasteessaan. Paalun joukkoihin kuuluivat "Kylmä-Kalle" Heiskasen pirkkahämäläisrykmentti JR 7 (Summankylä), Aappo Pirilän satakuntalaisrykmentti JR 8 (Suokanta ja Lähde) ja Emil Hagelbergin Vaasan rannikkoseudun ruotsinkielinen JR 9 (Merkki). Suomalaistykkistö jatkoi asemissaan, mutta sen kranaattipula alkoi olla enemmän kuin huolestuttava. Samoin JP 3:n jääkärit ja kannakselainen ErP 3:n lähitorjuntamiehet jatkoivat Summan taistelureservissä. Vihollisen tiedettiin uusivan hyökkäyksensä Summaa vastaan, mutta ylempillä esikunnilla ei ollut antaa lisäjoukkoja tai materiaaleja divisioonan tueksi. Oli vain pärjättävä!

Tammikuu 1940 kulutussotaa - Summan ihme jatkuu

Summan rintamaan liitettiin myös Suokannan lohko, puolustajaksi tuli raumalaispataljoona II/JR 8. Summankylää puolusti JR 7:n kaikki kolme pataljoonaa, joista etulinjassa oli aina kaksi vierekkäin. Lähteen lohkon tilanne oli vaikein. Kapteeni Erik Oksasen porilaispataljoona I/JR 8 puolusti yksin etulinjaa tammikuun alusta helmikuun toisella viikolla tehtyyn vaihtoon asti. Tukilinjalla sen takana oli kapteeni Lauri Könösen III/JR 8. Itäisimmästä Merkin lohkoista vastasi JR 9:n kolme pataljoonaa ja sielläkin oli kaksi pataljoonaa etulinjassa vierekkäin. Voimasuhteita kuvaa, että esim. Oksasen alkuajan noin 800 miehen pataljoona joutui puolustautumaan lähes 20 000 miehen venäläisdivisioonaa vastaan. Samoin Summankylää vastaan hyökkäsi vihollisdivisioona.

Puna-armeija yli kaksinkertaisti tammikuun aikana Kannaksella olevien joukkojensa määrän. "Kannaksen porttia" vastaan keskitettiin lopulta 10 divisioonaa, joita tukivat vahvat tykistö- ja panssarivoimat. Uuden "lento- ja tykistöhyökkäys"-taktiikan mukaisesti lentokoneiden ja tykistön massiivisilla tulivalmisteluilla oli ennen hyökkäystä murskattava ja lamauttava puolustajan asemat. Siksi myös tykistön määrä kaksinkertaistettiin siitä, mitä se oli sodan alussa. Vihollinen keskitti yli

Taistelut Summan ja Muolaanjärven välisellä alueella 17.-20.12.1939.

Kartta: Ari Raunio

Talvisodan jälkiä Summan Lähteen lohkolla. (SA-Kuva)

100 000 miestä satojen tykkipatterien ja viiden panssariprikaatin tukemina Summan rintamaa vastaan, jota puolusti Paalun divisioonan noin 14 000 miestä.

Pakkanen kiristyi tammikuussa ennätyslukemiin. Venäläiset jatkoivat pistohyökkäyksiä ja kuluttivat suomalaisia rajuilla tykistöiskuilla. Rumputuli oli päivittäistä.. Tankit hyökkäsivät ja vetivät teräsväyryillä suojattuja rekiä. Niillä yritettiin saada jalkaväkeä suomalaislinjojen sisälle. Valtaosa jalkaväkeä kuitenkin juoksi laumoina päin. ”Kuin teurastamoon!” , kuten likaisissa lumipuvuissa olleet puolustajat kertoivat, kun makasivat kuopissaan ja torjuivat käsiaseilla hyökkäyksiä. Miesten haastatteluissa toistuu, miten jatkuva rumpu- ja suorasuuntaustuli muutti maisemat soran, sirpaleiden ja mustuneen lumen sekaisiksi murrekoiksi. Taisteluhaudat ja pesäkkeet luhistuivat. Niitä yritettiin öisin korjata ja lapioida auki taas seuraavaan aamuun. Sirpaleet tappoivat ja haavoittivat, räjähdessänt kirvelivät silmiä ja kurkkuja. Tanner tärähteli ja räjähdysket vetivät kuuroiksi. Tykistötulen jälkeen jouduttiin torjumaan yhä uusiutuvia hyökkäyksiä. Ja taas tuli tykkitulta. Punatykistö sai useita täysosumia korsuihin. Niissä menetettiin kymmenittäin miehiä kaatuneina ja haavoittuneina. Järeiden suorasuuntaustykkiä kranaatit moukaroivat varsinkin Miljoonalinnaketta ja Poppiusta.

Tammikuun lopulla Oksasen porilaispataljoona oli taistellut jo kuukauden Lähteellä, ja pitänyt asemansa. Takaa yritettiin täydennysmiehiä tappioiden korvaamiseksi, mutta niitä ei saatu. Ei toista pst-tykkiäkään tuhoutuneen tilalle. Takaesikunnissa luotettiin Summan miesten yhä kestävä. Edessä ei ollut vaihtoehtoja, ei kestävä!

Tulimyrsky puhkeaa 1.2.1940

Puna-armeijan suurhyökkäys alkoi helmikuun alussa. Voimayhtymäksi Summa-Muolaanjärvi rintama-alueelta vastaan oli koottu 10 divisioonaa ja viisi panssariprikaattia. Kenttätykistöpatteristoja oli monessa portaassa ja kranaateista ei ollut minkäänlaista pulaa. Jalkaväki- ja panssarijoukkojen hyökkäystä avustivat erilaiset tukijoukot ja lentokoneet. Hyökkääjien määrä oli lähes yhtä suuri kuin Suomen koko kenttäärmeejan vahvuus. Taistelut raivosivat keskittyen etenkin Summankylän ja Lähteen lohkoille. Jo kuukauden puolustusasemissaan taistelleet suomalaisjoukot kestivät kuitenkin edelleen paineen alla.

Summankylässä JR 7 sai vaivoin torjuttua vihollispanssarien massahyökkäykset. Punajalkaväki pääsi kuitenkin etuasemiin asti ja sai vallattua valtatien varresta yhden betonisen kasematin. Murto saatiin rajattua ja Summankylän lohko kesti. Samoin JR 9:n Merkin lohkon itäisestä etulinjasta menetettiin Lindmanin miehet taistelivat yhdessä vielä päivän vihollismassojen kanssa ja vaihto saatiin pääosin

linjansa. Siellä panssarivaunujen tukemat hyökkäykset kohdistuivat kuten aiemminkin ”Punaisen tien” Poppiuksen tukikohtiin ja lohkon länsiosassa Miljoonalinnakkeen ja Sormi-harjun alueeseen.

Suurhyökkäyksen torjunta vei miehiä. Kaiken päälle oman tykistön ammuspula oli kriittinen. Kenraali Öhquist oli joutunut antamaan käskyn, että ”sai ampua vain lihavimpia maaleja”. Kovassa paineessa JR 8:n komentaja everstiluutnantti Pirilän hermot menivät, hänet vaihdettiin 2.2.1940 majuri S.E. Laaksoseen. Samoin JR 7:n yksi pataljoonankomentaja vaihdettiin. Etulinjan miesten oli kuitenkin kestettävä Suokannasta Merkkiin tulimyrskysten ja taistelupainajien alla. Vihollishyökkäykset kestivät viikon. Joukot olivat taistelutappioiden kuluttamia ja umpiväsyneitä. He olivat taas pitäneet pintansa vaikka täydennysmiehiäkään ei saatu. Nyt taistelut olivat jälleen laantuneet. Mutta takuuvarmasti sota jatkuisi pian.

Kohtalokas vaihto Lähteen lohkolla

5.D oli linnoitustöissä Viipurin lähellä eikä sitä saatu avuksi Summaan, päämaja ja Öhquist pidättelivät. Koska armeijakunnaltakaan ei saatu vahvistuksia, Paalun divisioonassa JR 7 vaihtoi Summankylässä kaksi etulinjassa ollutta pataljoonaa rykmentin reservipataljoonin. Sitä vastoin JR 8:n majuri Laaksoseen esittäessä Summassa eniten kuluneen Oksasen pataljoonan siirtoa Lähteen etulinjasta lepoon, se ei käynyt Öhquistille, vaikka pataljoona oli ollut vuoden alusta lähtien etulinjassa ja kärsinyt jo liki 300 miehen tappiot. ”Edessä ei kohta ole enää miehiä!”, viestitti Laaksonen. Vaihtorulettiin pähkäily kesti useita päiviä taistelujen jatkuessa. Kun JR 8 esitti, että Lähteen etulinjan ja tukilinjan pataljoonat voisivat vaihtaa asemia keskenään, Öhquist tyrmäsi. Vihdoin tuli kenraalin päätös divisioonalle. Merkin lohkon reservissä oleva ruotsinkielinen II/JR 9 tulee Lähteen etulinjaan I/JR 8:n tilalle. Rykmentin vastalauseet tyrmättiin, vaikka vedottiin kielivaikeuksiin taistelujen keskellä ja ettei tämä kapteeni Lindmanin pataljoona ollut saanut taistelulokemuksia tankkien masahyökkäyksissä.

Lähteen etulinjan vaihto alkoi 9.2.1940 aamuyöllä. Lindmanin pataljoona oli kärsinyt kovia tappioita joulukuun ”hölmöntölmäyksessä”, jossa se menetti viitisenkymmentä miestä kaatuneina ja haavoittuneina ja lisäksi 15 miestä oli kadonnut. Pataljoona oli ollut Merkin lohkon etulinjassa yhdessä II/JR 9:n kanssa menettäen lisää yli 30 miestä, kunnes pääsi taakse lepoon 28.1.1940 ja välttyi siten helmikuun alun taisteluista. Nyt runsaan 600 miehen pataljoona saapui Lähteen lohkon etulinjaan.

Oksasen lähes puoleen kulunut porilaispataljoona ja ruotsinkieliset Lindmanin miehet taistelivat yhdessä vielä päivän vihollismassojen kanssa ja vaihto saatiin pääosin

loppuun 9.2.1940 iltaan mennessä. Oksanen jäi vielä seuraavaksi päiväksi tukikohtien päälliköidensä kanssa vastaamaan etulinjasta ja opastamaan II/JR 9:n miehiä. Vihdoin 10.2.1940 klo 20 Oksanen luovutti Lähteen lohkon etulinjavastuun Lindmanille ja lähti oman pataljoonansa jäljissä taakse Kiltelle.

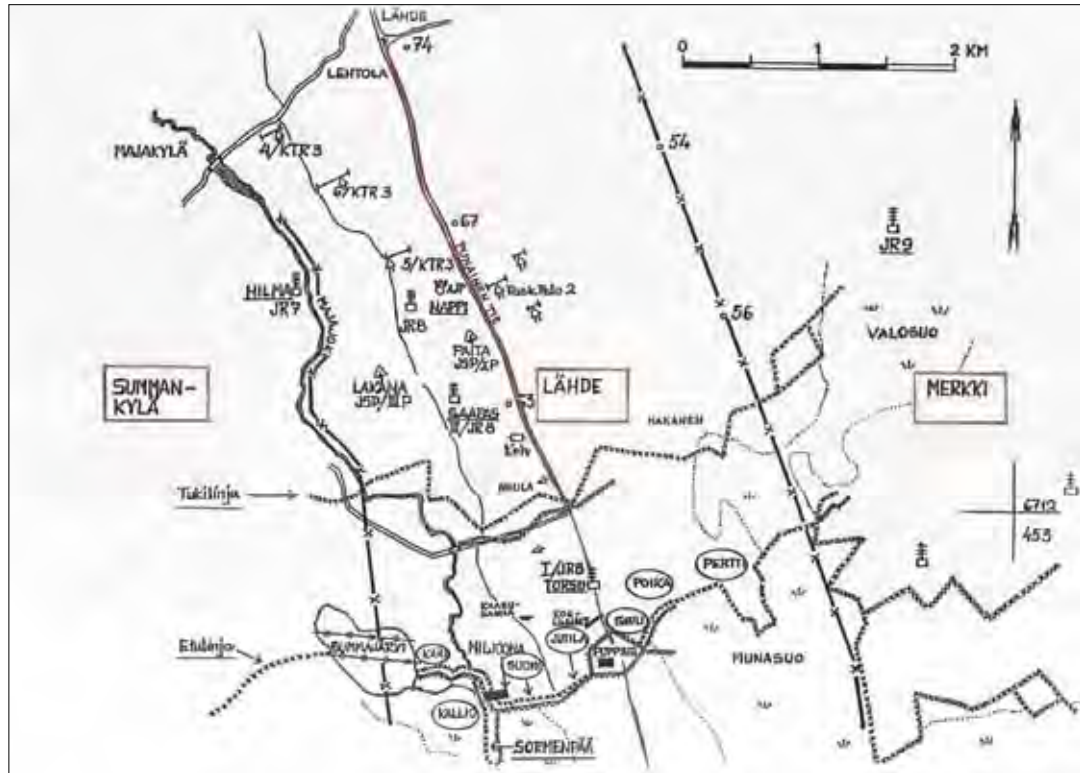
Lähteen lohkolla oli nyt verokset puolustajat. Miehitys nousi yli seitsemäänsataan mieheen, kun Lindman sai pataljoonansa tueksi kaksi jalkaväkijoukkuetta takaa tukilinjalta ja lisäksi pioneerit ja viestimiehet sekä tykistön ja krh:n tulenjohtueet jäivät edelleen etulinjaan, samoin Erillinen Pataljoona 3:n konekivääri- ja panssarintorjuntamiehiä. Olennaista lohkon puolustuksen vahvistumiselle oli vielä, että Lindman oli saanut Öhquistin käskystä myös viisi pst-tykkiä eteen Oksasen jättämän ainoan tykin lisäksi.

Etulinja repeää Lähteellä 11.2.1940

Mutta jo seuraavana aamuna 11.2.1940 klo 8.40 vihollinen aloitti rajun tykistötulen Summan rintamaa vastaan. Se kesti kolme tuntia ja oli uuden suurhyökkäyksen alku. Tykistötulen jäljessä panssarivaunut hyökkäsivät jalkaväkimassojen seuraamina päin suomalaisia. Muualla etulinjat kestivät ja vihollisvyöryt torjuttiin, mutta Lähteen lohkon etulinja murtui puolen päivän jälkeen lohkon keskeltä ”Punaisen tien” alueella. Pst-tykit jäivät tankkien jalkoihin ja teräsmyrskyn keskelle joutuneet Lindmanin miehet vetäytyivät Poppiuksen alueelta taakse tukilinjalle ja osa siirtäkin eteenpäin. Pakokauhusta siivitti menoa. Tankit etenivät syvemmälle pitkin Punaista tietä. Pojan ja Pertin puolustajat näkivät venäläistankkien murren ja alkoivat myös vetäytyä kohti tukilinjaa. Tankkien tukemat venäläisjoukot rynnivät tyhjentyneisiin aseisiin. Vain Miljoonalinnakkeen seutua puolustava komppania piti yhä puoliaan, vaikka sielläkin Sormi harjanne menetettiin viholliselle jo alkuun.

Vihollinen työnsi lisää miehiä ja tankkeja murtokohtaan. Takaesikunnissa oli kuultu ukkosmainen jyly rintamalta, muuta ei tiedetty. Viestiyhteydet olivat menneet rumputuksessa poikki. Vasta iltapäivän alussa saadaan hajanaisia tietoja etulinjan murrosta. Oli nähty etulinjan miehiä rintamalinjojen takana, samoin eri puolilta tulee tykistöradion kautta hälyttäviä tietoja. Niitä ei ensi alkuun uskota. Aikaa kuluu. Vihdoin divisioona lähettää reservikomppanian eteen. Samoin Oksasen Kiltelle lepoon päässyt mutta Merkin lohkolle yöllä hälytetty pataljoona sai käskyn lähteä pikaisesti takaisin Lähteen lohkolle ja aloittaa siellä tukilinjalta vastahyökkäys venäläisten valtaamalle etulinjalle. Sen 3.komppania oli jo taistelussa Merkin etulinjalla ja Oksasella oli siten vain kaksi kuluunutta ja väsynyttä komppaniaa, kun lähti tykistötulen ja lentokoneiden ammusten alla kohti Lähteen lohkoa. ”Tynkäpataljoona” oli perillä tukilinjalla illan jo hämärtyessä.

Lähteen lohkon keskinen ja itäinen etulinja oli menetetty ja vihollisen hallussa lähes tukilinjalle asti. Venäläisjalkaväki kaivautui valtaamiinsa aseisiin, tankit jyräsivät ryhminä etumaastossa ja vihollinen toi murtokohtaan lisää miehiä ja kalustoa. Vain läntinen Miljoonalinnakkeen seutu piti piiritettyä puoliaan. Samoin Lindmanin komentokorsu ”Torsu” Punaisen tien lähellä. Esikuntävän lisäksi sinne oli tuotu haavoittuneita, jotka oli saatu vedetyksi edes vähäksi aikaa turvaan. Majuri Laaksonen

Lähteen lohkon etulinjakohdat. Lohkon halkaisi ”Punainen tie” kohti Viipuria.

Kartta: P-J Kuitto

oli saanut vihdoin vakuutettua divisioonankomentaja Paalun Lähteellä tapahtuneesta etulinjan murrosta. ”Lähteelle tarvitaan pikaisesti apujoukkoja, ja tarpeeksi!”. Paalu oli useaan kertaan yhteydessä Öhquistiin, mutta päätökset viipyivät. 5.Divisioona määrättiin kuitenkin Viipurin lähellä hälytysvalmiuteen. Illan ja yön aikana Oksasen kahdella komppanialla tekemät vastahyökkäykset kilpistyivät vihollistuleen. Oli vetäydyttävä takaisin tukilinjalle. Myös Miljoonalinnakkeen alue menetettiin. Tappiot olivat kovat. Torsussa kapteeni Lindman ilmoitti yrittävänsä päästä adjutantin kanssa tukilinjalle ja sieltä rykmenttiin ilmoittamaan tilanteesta. Torsuun jäivät muu väki ja siellä makaavat haavoittuneet. Talviyö oli laskeutunut taistelukenttien päälle.

Vastahyökkäyksiä ja tukilinjakin murtuu

Lähteen etulinja oletettiin saatavan vielä takaisin, mutta murren vakavuutta ei vielä tajuttu. Öhquist sai ylipäällikkönä olevan Isaksonin 5.Divisioonan käyttöön. Everstiluutnantti Vaalan JR 13:sta sen I Pataljoona siirrettiin aamuyöllä Lähteen tukilinjalle tukkeeksi Punaisen tien kohdalle. Tukilinjan läntistä osaa puolusti Könösen III/JR 8 ja idässä Oksasen I/JR 8 kahdella komppanialla. Lähteen ja Merkin lohkon rajamaastossa oli kapteeni Lindmanin koolle saadut II/JR 9:n miehet. Vihollinen jatkoi 12.2. massiivisia hyökkäyksiään tukilinjaa vastaan. Tykistö ja panssarivaunut tulittivat puolustus-

asemia. Tukilinja kesti vaivoin. Nyt taisteltiin jo sen pitävyydestä. Kulunein ja hajanaisin joukoin.

Öhquist sai vihdoin ylipäällikköä luvun 5.D:n käyttöön. Kenraali käski eversti Isaksonia siirtyä divisioonineen Summaan ja palauttaa menetetty pääpuolustuslinja Lähteellä takaisin, ja vapauttaa 3.D Summasta niin pian kuin tilanne sen sallii. Isakson ryhtyi 13.2. aamuyöllä johtamaan Summan taistelua. Hän määräsi divisioonansa rykmentit vastahyökkäykseen. JR 14:n kaksi pataljoonaa hyökkäsi aamulla tukilinjalta Summajärven itäpuolelle päin venäläisiä. Tankit ja venäläislentokoneet työnsivät vastahyökkääjät kuitenkin puoliltpäivän takaisin lähtöasemiin. Samaan aikaan Punaisen tien suunnalla venäläistankit puhkaisivat rajun tulivalmistelun jälkeen tukilinjan ja vyöryivät syvyyteen. Vihollisen jalkaväkeä seurasi perässä. Murtuma laajeni. Tankit yllättivät myös raskaan patteriston asemat. Siellä jäi miehiä loukkoon ja Lisa-korsun tuhossa sai surmansa 32 tykkimiestä. Suomalais tappioita oli tullut rajusti. Sisäänmurto Lähteellä suuren. Sitä pidättelemaan haalittiin kaikkia saatavissa olevia joukkoja, jopa Viipurista suojeluskuntapoukka. Myös Merkin lohkolla vihollinen pääsi murtoon. Summan kohtalo oli tullut ratkaisuvaiheeseen.

Summasta oli vetäydyttävä 15.2.1940

Rintamamurtuma uhkasi laajeta kohtalokkaaksi. Nyt myös sivumalla olevat suomalaisjoukot oli-

vat vaarassa joutua läpimurtautuvien venäläisvoimien saartamiksi, jättämiseen mottiin. Mannerheimin oli annettava käsky vetäytyä 15.2.1940 Summasta ja koko Länsi-Kannakselta vihollista pidätellen taakse Väliasemaan ja lopulta Viipurin tasalle.

Taistelut raivosivat kiivaina. Venäläisjoukkojen onnistui ylittää maaliskuun alussa jäänyt Viipurinlahti ja pureutua sen länsirinnalle, missä ne saatiin pysäytettyä äärimmäisin ponnistuksin. Samaan aikaan taisteltiin rajusti Viipurin itäisillä esikaupunkialueilla. Samoin Viipurin koillispuolen alueilla Vuokseen asti. Itse kaupunkia puolustivat jo Summassa taistelleet JR 7:n ja JR 8:n miehet. Karjalan pääkaupunki kesti. Aina Talvisodan rauhaan 13.3.1940 asti, jolloin se oli rauhanehtojen mukaisesti luovutettava venäläisille.

Teksti:

Pekka-Juhani Kuitto, metsätalousneuvos, sotakirjailija
Kuvat: SA-kuva

Päälähteitä:
Jaakko Hakala - Martti Santavuori: Summa (1960), Eki Oksanen (toim. P-J Kuitto): Summan Miehet (1984), P-J Kuitto: Summan Ristit (1992), Antero Uitto - Carl-Fredrik Geust: Mannerheimin linja (2006), Ari Raunio - Juri Kilin: Talvisodan taistelua (2010), P-J Kuitto: Reissuja Uhtualta Summaan (2016), Jussi Jalonen: Summan tarina (2017) sekä joukkoyskikköjen sotapäiväkirjoja, joista I/JR 8:n ja komppanioiden spk:t kirjoittajan hallussa.

Kartta: Ari Raunio

Mannerheim-linjan suomalaiset puolustajat Taipaleessa helvetillisen vihollistulen keskellä.

Kuva: Päätoimittajan arkisto

Puna-armeijan tykistön jälkeä Terenttilässä syyskuussa 1941. SA-kuva.

Artikkelin lähdekirjallisuutta:

Ari Raunio - Juri Kilin: Talvisodan taisteluja

Kimmo Sorko: Taipaleen päiviä - talvisota Itä-Kannaksella 1939 - 1940

Kimmo Sorko: Sillan patteristo Taipaleen taistelussa 1939 -1940

Mikko Strang (toim.): Korpilahden veteraanimatrikkeli (2003).

I/JR 19:n sotapäiväkirja

Keskisuomalaiset Taipaleen tulikirnussa

On tammikuun 16. päivä 1940 Taipaleen lohkolla Metsäpirtin pitäjässä Karjalan kannaksella. Pakkanen paukkuu yli 30:n asteen voimalla ja Laatokalta puhaltava viimalisää sen purevuutta. Linnakankaan alalohkolla on rauhallista. Sotapäiväkirjan mukaan ”*muutama ryssän kone tiedusteli*”. Puna-armeijan tiedustelukoneet olivat etsimässä maaleja pommikoneille. Kirkas pakkassää suosi lentotoimintaa. Suomen ilmavoimien vähälukuiset hävittäjät ja olematon ilmatorjuntakalusto mahdollistivat vihollisen massiiviset ilmahyökkäykset suomalaisten aseisiin.

Valtava pommi tammikuun 18. päivänä

JR 19:n I pataljoonan miehillä on saunavuoro. Tait ovat saaneet kuumen lähdön ja miehet lepäilevät Linnakankaalla isossa majoituskorussu. Viholliskoneet pommittavat pitkin korsulinjaa. Maa vavahtaa, kun valtava 1000 kg:n lentopommi räjähtää korsun oven nurkalla ja murskaa korsun kivi- ja hirsikasaksi. Pommi repii valtavan, halkaisijaltaan yli 15 m leveän ja seitsemän metriä syvän kraatterin.

Rauniosta kuuluu valitusta. Sotilaita on vielä hengissä. Paikalle hälytetyt aseveljet kaivavat epätoivon vimmalla ilma-aukkoja raunioon estääkseen maamassoja alle hautautuneiden sotilaiden tukehtumisen. Korsun jäänteistä kaivetaan esiin kaatuneita ja haavoittuneita, joista monet ovat ilmanpaineesta ja tärähdyksestä täysin sekaisin. Oven suussa olleista ei ole jäljellä juuri muuta kuin veriset tuntolevyt.

Räjähdyks hautasi maamassoja ja hirsien alle 44 sotilasta, joista 24 kaatui ja yli kymmenen haavoitui. Tappiot olisivat olleet vieläkin pahemmat ilman aseveljien ripeitä pelastustoimenpiteitä. Kaatuneista kymmenen oli korpilahtelaisia. Yhdeksän kaatui heti ja yksi menehtyi kenttäsairaalaassa.

Suuret ja koskettavat sankarihautajaiset pidettiin Korpilahden kirkossa 20. helmikuuta 1940, jolloin siunattiin yhdeksän kaatunutta. Pataljoonan komentajan, Saarjärven syntynen jääkärimajuri Väinö Lieskan lähettiupseeri, värikki ja pastori E. Kiviranta toi tilaisuuteen pataljoonan tervehdyksen. Rovasti Antti Valanteen johdolla

siunattiin sankarivainajat kotipitäjän multiin. Professori Mauno Jokipiin sanoin ”*suurempaa surun päivää talvisodan Korpilahdella ei muisteta*”.

Taipaleenjoki-keskisuomalaisten Tuonelanjoki

Keski-Suomen Sotilasläänin tehtävänä oli talvisodan liikekannallepanossa perustaa eversti Viljo Kauppihan johdolla Itä-Kannakselle sijoitettava 10./7. Divisioona. Keskisuomalaiset maavoimien reserviläiset sijoitettiin pääosin sen alaisiin rykmenteihin. Täydennysmiehiä sijoitettiin myös muihin divisioonan joukkoihin. Divisioonan kuulunut JR 28/19 perustettiin Jyväskylässä ja JR 30/21 Keuruulla. Tähän rykmenttiin sijoitettiin keskisuomalaisten lisäksi miehiä myös muualta maasta. JR 29/20 perustettiin osin Jyväskylässä ja osin Niinisalossa. Divisioonaan kuuluneen KTR 10/7:n I Patteristo eli Sillan Patteristo ja II Patteristo eli Niemen Patteristo perustettiin Jyväskylässä ja III Patteristo Niinisalossa. Divisioonaan kuului myös Keuruulla perustettu Kevyt Osasto 10/7.

Talvisota-elokuvasta tuttu, Seinäjoen Sotilaspiirissä perustettu JR 23 eli ”*Laurilan verikoirat*” alistettiin 10. Divisioonalle ja pohjalaiset taistelivat JR 19:n ja JR 21:n rinnalla Taipaleen lohkolla. JR 20 taisteli naapurissa Sakkolan lohkolla. Muita 10. Divisioonan yksiköitä ei tässä käsitellä.

Joukkojen numerointi muuttui 1940

Joukko-osastojen numerointia muutettiin vihollisen tiedustelun hämäämiseksi tammikuun alussa 1940. Edellä mainituista numeroista jälkimmäinen on uusi. Esim. JR 28/19: JR 28 muutettiin JR 19:ksi. JR 23 säilytti alkuperäisen numeronsa.

Keskisuomalaisten divisioonasta

10. Divisioonan perustamisvahvuus oli noin 14 000 miestä, joista lähes 10 000 eli yli 70 % oli keskisuomalaisia reserviläisiä. Taipaleenjoesta tuli siten keskisuomalaisille se runoilija Yrjö Jylhän Tuo-

nelanjoki: ”*Taipaleenjoki, tuonelanjoki - se kesti kanssamme, monet vaiheemme koki, niin tynnyä vyöryi, mut kiihtyi, kiehui, kun viha rannoilla riehuu.*” Jylhä itse taisteli Taipaleessa komppanian päällikkönä (2./JR 21).

Tulilaineet löivät edestakaisin

Kiivaita taisteluja käytiin heti joulukuussa. Vihollinen ylitti Taipaleenjoen ja sai tärkeän sillanpään suomalaisten pääaseman etupuolelta Koukunniemestä, joka niemensä mukaisesti teki vaikeasti puolustettavan mutkan joen pohjoispuolella.

Tammikuussa vihollinen veti hiukan henkeä kouluttaessaan joukkojaan uuteen rynnistykseen. Helmikuussa suomalaiset kokivat kaksi ”*helvetinviikkoa*”, jolloin vihollinen ankarasti painostaen pyrki läpimurtoon siinä kuitenkin onnistumatta. Koko sodan ajan taistelut aaltoilivat edestakaisin. Vihollinen valtasi suomalaisten asemia ja suomalaiset ottivat niitä verisillä vastahyökkäyksillä takaisin. Yötä päivää vihollisen tykistö ja pommittajat runnoivat suomalaisten asemia.

Posliinipojat ”apuun”

Sotilaiden kestäkyky venyi äärimmilleen. Jatkuvat vastahyökkäykset kuluttivat rykmenttejä. Helmikuun puolivälissä avuksi saatiin reservissä olleet ”*posliinipoikarykmentit*” JR 61, JR 62 ja JR 63. Niemensä rykmentit saivat paitsi puhtaan valkoisista lumipuvuista myös miesten vähäisestä taistelukokemuksesta.

Tykistön tuki

Jalkaväen taistelua tuki KTR 7:n patteristojen lisäksi Laatokan rannikopatterit Järisevässä ja Kaarnajoella sekä Metsäpirtin suojeluskuntapatterit. Tulitukea antoi osillaan myös Raskas Patteristo 4 ja sodan loppupuolella myös alueelle tullut 2./Rask. Psto 5.

Tykistöllä oli usein ratkaiseva merkitys hyökkäyksen torjumisessa. Erityisesti Koukunniemessä vihollisen hyökkäysryhmyksiä murskattiin jo lähtöasemiinsa. Ammuspula oli krooninen ja vaikeutti tehokasta tulitoimintaa. Taipaleen lohkolla Suomen tykistö ampui sodan aikana kaikkiaan noin 57 000

laukausta. Vertailun vuoksi vihollistykistön lasketaan ampuneen ammusvarastojaan tyhjentäessään sodan viimeisenä päivänä noin 100 000 laukausta.

Taipale kesti koko sodan ajan

Kollaan tavoin Taipale kesti. Helmikuussa Mannerheim lähetti 7.D:n komentajan, jääkärieversti Einar Vihman kautta kiitossähkeen Taipaleen puolustajille:

”*Olen ihailen todennut sen sitkeyden, uhrimielen ja rohkeuden, jolla 7.D ja etenkin Taipaleen lohkolla olevat joukot ovat torjuneet vihollisen hyökkäykset. Minä odotan, että vastaisuudessaakin 7.D pitää sankarillisesti puolustamansa asemat, ja jos vihollinen jossain tunkeutuisikin sisään, on se vastahyökkäyksillä heitettävä takaisin.*”

Näin myös tehtiin. Sodan päättyessä asemat olivat lähes alkuperäisillä paikoillaan. Tarunhohtoinen Mannerheim-linja piti. Yrjö Jylhän sanoin: ”*Mitä vannottiin, se pidetty on, yli päämme kun löi tulilaine.*” Taipaleen tulikirnussa kaatui eri arvioiden mukaan yli 20 000 puna-armeijan sotilasta. Ei tullut paraatimarrssia Helsinkiin.

Keskisuomalaiset antoivat raskaan uhrin isänmaan puolesta

Sotatieteen laitoksen laskelmien mukaan Taipaleen lohkon kolmen rykmentin tappiot olivat yli 1300 kaatunutta. JR 19 menetti 476 miestä, käytännössä lähes kaikki keskisuomalaisia. JR 21:n tappiot olivat 436 kaatunutta, joista suuri osa keskisuomalaisia. Pohjalaisrykmentistä kaatui Taipaleessa 429 miestä. Lisäksi rykmentistä katosi yhteensä noin 300 miestä, joista suurin osa todettiin myöhemmin kaatuneiksi. Haavoittuneita oli yhteensä 3722, joten rykmenttien kokonaistappiot Taipaleessa olivat 5363 miestä.

Kaatuneet antoivat isänmaan puolesta kalleimpansa, oman henkensä. He ovat sankarivainajia, heidän muistonsa on ikuinen. Ragnar Nyholmin sanoin ”*Vain kukkivat kummut nuo kalmistoiden lie kaikki mi’ jäljellä on*”.

Teksti: Matti Hyvärinen

Korpilahden Isänmaan Ystävät ry:n vuonna 2008 pystyttämä muistomerkki korsukuopan reunalla Taipaleen Linnakankaalla. Korsun paikaksi korpilahtelainen talvisodan veteraani Onni Väliavaara. Muistomerkissä on teksti: ”*Vaeltaja, kerro Suomelle, että me, Korpilahden 9 poikaa, kaaduiimme tällä paikalla 18.1.1940, uskollisina isänmaan laeille.*” Kuva: Juha Hyvärinen

1000 kg:n lentopommin synnyttämä kraatteri. Kuvan keskellä mit-takaavana sotilas. Tällainen pommi surmasi korsuun 24 sotilasta 18.1.1940 Taipaleen Linnakankaalla. SA-kuva.

JRU RUUTU

Historiaa unohtamatta, KATSE ETEEN – PÄIN!

Tervehdys kaikille! Keski-Suomen Maanpuolustajan JRU:n ruutu on edelleen tämä sama, mutta kasvot erilaiset.

Nimeni on Janne Jukarainen ja aloitin tehtävän Jyväskylän Reserviupseerit ry:n puheenjohtajana vuoden 2020 alussa. Olen 51-vuotias Mikkeliä matkani aloittanut jyväskyläinen yrittäjä. Tähänastisen työurani olen viettänyt pääosin laivastossa merirosvojenkisen Aarresaari-päiväkotiketjun peräsimessä. Purjehdusurani päättyi onnellisesti vuonna 2014 päivä-

kotilaivaston siirryttyä uudelle omistajalle. Tätä nykyä virka-aikani kuluu taustalla muutamissa eri alojen yrityksissä. Kotosalla olen onnellisesti naimisissa oleva kolmen lapsen isä. Vanhin lapsista on jo lentänyt pois pesästä, keskimääräinen ”palasi” joulun alla ainakin vielä hetkeksi vuoden Tikkakosken komennukselta ja nuorimmais- en opinnot Gradiolla ohittivat juuri puolivälin. Vapaa-aikani kuluu liikunnan - etenkin padel- pallojen - parissa sekä rouvan innoittamana eri- laisten kulttuurirentojen kuluttajana.

Muutamit luottamustehtävät tilkkitsevät mukavasti jäljelle jääviä aika-aukkoja. Maanpuolustuksellinen polkunni on kulkenut varusmies- palvelukseni, va-palvelukseni (Savon Prikaati, Mikkeli) ja muutaman aiemman SA-sijoitukseni kautta Keski-Suomeen. Täällä kymmenen vuoden paikallisjoukkosijoitukseni eri tehtävissä ujuttivat minut nykyisiin sisäsiisteihin tehtäviin puolustusvoimien organisaatiossa.

Olen toimessa JRU:n 88-vuotisen historian puheenjohtaja järjestysnumerolla 32. Edeltäjäni Mika Pakkanen siirtyi Keski-Suomen Reserviupseeripiiriin puheenjohtajaksi. Hän toimi yhdistyksen puheenjohtajana edelliset 5 vuotta. Lämmin kiitos Mikalle noista vuosista. Puheenjohtaja-aikanaan Mikalle kertyi vertaansa vailla oleva tietämys keskisuomalaisesta maanpuolustuksesta sekä mittavat yhteistyöverkostot. Mikkan JRU:n puheenjohtajan tuolin alle jättämät saappaat tuntuvat näin puolentoista kuukauden kokemuksella sen verran hölskyviltä, että vaikka mies tekee täyskäänöksen, niin saappaan kärjet osoittavat edelleen alkuperäiseen suuntaan. Toivottavasti tehtävässä karttuva kokemus

sekä hallituksen, yhdistyksen jäsenten ja kaikkien yhteistyötahojen tuki auttavat minua täyttämään sen paikan (ja ne saappaat), johon minut on valittu.

Jyväskylän Reserviupseerit ry:n sääntömääräinen tehtävä on ”*tukea Suomen itsenäisyyttä, valtakunnan alueen puolustamisesta sekä suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta edistävää toimintaa, ylläpitää ja kohottaa maanpuolustustietoutta ja -tahtoa sekä vaikuttaa muutenkin maanpuolustusedellytysten parantamiseen ja kehittää reserviupseerihenkä*”. Meidän ei tule koskaan unohtaa edeltävien sukupolvien tekemää työtä ja uhrauksia Suomen itsenäisyyden puolustamisessa sekä rakentamisessa nykyisen kaltaiseksi hyvinvointivaltioksi, jossa meidän on hyvä ja turvallinen elää ja josta meidän tulee olla ylpeitä.

Tänään me elämme tätä päivää ja teemme päätöksiä tämän päivän tiedoilla. Edessämme odottaa tulevaisuus, johon voimme toimillamme vaikuttaa. Maailma muuttuu, siihen meidänkin on varauduttava. Nuo kolme aikaulottuvuutta (historia, nykyaika ja tulevaisuus) mielessä pitäen haluan tehtävässäni olla yhdessä koko yhdistyksemme jäsenistön kanssa toteuttamassa muu- noin laadittuja edelleen ajankohtaisia yhdistyk- sen sääntöjä. Siksiä toteankin tähän loppuun otsikon sanoja lainaten: *Historiaa unohtamatta, KATSE ETEEN – PÄIN!*

Janne Jukarainen
Puheenjohtaja
Jyväskylän Reserviupseerit ry

Jyväskylän Reserviupseerit ry:n hallitus: Arttu Takala (vas.), Anssi Matilainen, Santeri Heinonen, Mikko Laitinen, Kimmo Kaipia, Aki Imppola, Saku Liehu. Istumassa vpj Mika Pakkanen (vas.), pj Janne Jukarainen, vpj Jarmo Siltanen.

Sotahistoriallinen matka

Sortavala - Lemetti - Kollaa 5.-7.6.2020

Tutustumiskohteita:
- Lemetin mottialue ja hautausmaat
- Simo Häyhän tuliasema ja Kollaan sankarihauta
- Murheen risti ja Nivan asema
Matkan hinta 490 € sisältäen:
- Viisumin ja matkat (Pohjolan Matkan autolla)
- Hotellin, illalliset, maastokahvit ja virvokkeet

Ilmoittautumiset 20.4.2020 mennessä:
heikki.jarvinen@polargranit.fi, 0400 - 546 586

Matkan järjestää:
Korpilahden Isänmaan ystävät
Keski-Suomen Sotilaspöikien perinnekilta

Kollaa kesti 1939 -1940

KEVÄTKOKOUSKUTSU

Jyväskylän Reserviupseerit ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään **ma 23.3.2020 klo 17**.
Paikkana **SENO Oy** (Millog), Varikontie 90, Lievestuore.
Kokouksen alussa tutustuminen SENOPin toimintaan.
Pakollinen ennakkoilmoittautuminen tilaisuuteen 16.3. mennessä (jru.toiminta@gmail.com).
Yhteiskyyti mahdollinen.
Siitä ilmoitetaan tarkemmin jäsentiedotteissa.
Yhdistyksen jäsenistö toivotaan tervetulleeksi kokoukseen!

Kuljetukset RUK:n 100 v juhlaan 6.6.2020

Keski-Suomen reserviupseeripiiri järjestää useita kuljetuksia Keski-Suomen alueelta Haminaan reserviupseerikoulun 100-vuotisjuhlapäivänä. Alustava suunnitelma on, että pohjoisesta Keski-Suomesta (Viitasaari-Pihtiäpudas), Jyväskylästä ja Keurusseudulta lähtee autoja kohti Haminaa.
Toukokuun piirihallitus päättää lopulliset lähtöpaikat ja reitit. omakustannusosuus väh. 20 €. Eri paikkuntien yhteyshenkilöitä, joille voi ilmoittautua 30.4.2020 mennessä:
- Viitasaaren alue: kallekautto@gmail.com
- Äänesu: timo.salo@ppc.inet.fi
- Jyväskylä: jukarainen.janne@gmail.com
- Jämsän seutu: juha.nokelainen@jamsa.fi
- Keuruun seutu: mikkolehtomaki@gmail.com

SELVITYSPYYNTÖ

Keski-Suomen reserviupseeripiiri, maanpuolustusjärjestöjen ja -yhdistysten lipuista!

Keski-Suomen reserviupseeripiiriin yhteisen työvaliokunnan kokouksessa 4.2.2020 päätimme yhdessä reserviupseeri- ja reserviläispiiriin toimesta kartoittaa piiriin alueella olevien maanpuolustusjärjestöjen ja -yhdistysten lippujen lukumäärän ja tilanteet.

Tavoitteena on saada kerättyä tiedot maakunnassamme olevista naulatuista lipuista ja niitä ylläpitävistä yhdistyksistä. Tiedossamme on, että osa yhdistyksistä ja sen jäsenistöstä on vuosien saatossa ”ikäantynyt” eikä lipun kantajia maanpuolustustapahtumien lippulinnoihin ole ollut aina saatavilla.

Tämän selvityksen kautta haluamme ottaa vastuuta veteraanien perinnön jatkamisesta ja auttaa

apua tarvitsevia yhdistyksiä etsimällä ”kummi-yhdistyksen” lippujen esille saattamiseksi maanpuolustustapahtumiin.

Auta meitä selvitystyössä vastaamalla kyselyyn 1.5.2020 mennessä. Tarvittaessa ota yhteyttä al- lekirjoittaneeseen!

Linkki kyselyyn:
<https://forms.gle/fcMc8g5zQT4ViRhJ7>

Kunnioittavin terveisin!

Mika Pakkanen
Puheenjohtaja
Keski-Suomen Reserviupseeripiiri
mika.pakkanen@elisanet.fi

Canon
Business Center JKL

TUPASWILLA
PAREMMAN OLOIN PERINNEKYLÄ

Kokoukset, juhlat ja ohjelmapalvelut
Maailman suurin savusauna
Zil, KraZ ja NASU –safariit upeilla reiteillä
Ränssintie 5, 41370 Kuusa, Laukaa
tupaswillla.fi 020 7 410 100

– Vakaasti väylällä –

Asemakatu 4 a
40100 JYVÄSKYLÄ
(014) 411 0000
mikael.juujarvi@lakiluotsit.fi

LAKILUOTSIT

Lindab®

Yksinkertaistamme rakentamista

Espoo | Jyväskylä | p. 020 785 1010 | www.lindab.fi

RDVELHO creating
an intelligent
world

LÄHITAPIOLA
KESKI-SUOMI

Viherlandia
www.viherlandia.fi

SATA-PIRKAN PAINOTALO OY
PIRKANMAAN LEHTIPAINO OY

www.sata-pirkanpainotalo.fi

Koneet hinattiin kiitoradalta huoltoon joko miesvoimin, hevosilla tai traktorilla. Miehiä tarvittiin noin 30 ennen kuin kone liikkui lumisella jäällä. Kuvan kone on Martti Jäntin ohjastamien hevosten hinauksessa. Kuva: Sotamuseo/Ilmavoimien kuvakokoelma.

Bristol Blenheim

Suomen ilmavoimilla oli sotien aikana käytössään 97 englantilaista keskiraskasta kaksimoottorista Bristol Blenheim Mk I ja Mk IV -pommikonetta. Koneista 42 ostettiin Englannista ja 55 rakennettiin lisenssillä Valtion lentokonehtaalla Tampereella. Koneen lempinimi oli "Pelti-Heikki". Sen matkanopeus oli 300 km/t ja pommikuorma 600 - 1000 kg.

Aseistuksena oli kk-torniin sijoitettu konekivääri ja joko vasempaan tai molempiin siipiin sijoitettu ohjaajan konekivääri.

Suomen Ilmavoimamuseossa Jyväskylän Tikkakoskella on ainutlaatuinen täysin entisöity Tampereella valmistettu Blenheim BL-200, joka luovutettiin Lentolaivue 42:n esikunnan käyttöön huhtikuussa 1944.

Juvan Wehmaan kartanossa oli aiheesta seminaari ja näyttely helmikuussa 2020. Kuvia näyttelystä verkossa www.ksrespiirit.fi.

RAF toi pommittajat Juvalle talvella 1940

Blenheimit tekivät 62 pommituslentoa talvisodassa

On helmikuu vuonna 1940. Suomi taistelee olemassaolostaan. Talvisodan taistelut riehuvat kiivaina. Summa murtuu, Viipurinlahti horjahtaa, mutta Taipale ja Kollaa kestävät.

Juvan kirkonkylä uinuu talvillan hämärtyessä. Yhtäkkiä ilman täyttää mahtava jyryä, kun 12 pommikonetta matalalla lentäen ilmestyy taivaalle. Koko tienoo jytisee, kun pommikoneet kaartuvat Jukajärven yllä valmistautuen kukin vuorolleen laskeutumaan jäälle jyrätylle kiitoradalle. Britanniasta käytettyinä ostetut Bristol Blenheim -pommittajat saapuivat salaisessa operaatiossa Juvalle 26. helmikuuta 1940. Koneisiin maalatut Suomen ilmavoimien siniset hakaristitunnukset oli peitetty ja tilalla oli suomalaiset siviilitunnukset. Konekiväärit oli irrotettu ja RAF:n eli Kuninkaallisten Ilmavoimien lentäjät olivat siviilivarusteissa.

Tammikuussa perustetun Lentolaivue 42:n esikunta ja henkilöstö varusteineen olivat jo saapuneet Juvalle ottamaan vastaan uutta kalus-

toaan. Laivueen komentaja, majuri Armas Eskola oli noussut johtokoneeseen oppaaksi Ruotsin Västeråsissa. Jukajärven jäälle oli jo kahden viikon ajan jyrätty kiitorataa hevosten vetämillä raskailla jyrillä. Juvalaisille koneiden saapuminen oli ikimuistoinen tapahtuma, jolla oli myös suuri psykologinen merkitys; tuli tunne, ettei Suomi sittenkään taistellut aivan yksin.

Lentueen tulo toi Juvalle uutta elämää. Esikunta oli Wehmaan kartanossa. Ykköslentue sijoitettiin Keskuskahvilaan eli "Onnela" -matkustajakotiin ja kakköslentue pappilaan. Kolmoslentueelle löytyi tilat Jukajärven toiselta puolelta ja kenttähuoltojoukkue majoitettiin Piikkilän kartanoon.

62 pommituslentoa Viipurinlahdelle

Puna-armeijan massiivinen hyökkäys jäätyneen Viipurinlahden yli maaliskuun alussa uhkasi katkaista suomalaisten yhteydet länteen. Vihollinen sai sillanpään lahden länsirannalle ja katkaisi jo

Viipurin – Haminan maantien. Tilanne muodostui kriittiseksi ja äärimmäisin ponnistuksin sisäänmurtoto saatiin vaivoin rajattua niin, ettei vihollinen päässyt laajempaan läpimurtoon.

Lyhyen koulutusjakson jälkeen myös Lentolaivue 42 käskettiin torjumaan venäläisten rynnistystä Viipurinlahdella. Tulikasteensa laivue sai 4. maaliskuuta. Kymmenen viimeisen sotapäivän aikana laivue teki kaikkiaan 62 pommituslentoa. Yksi kone menetettiin ja miehistötappiot olivat kolme kaatunutta. Yksi laskuvarjolla hypännyt joutui sotavankuteen. Laivueen ilmavoimat talvisodassa olivat neljä Polikarpov -hävittäjää, joista yksi pudotus on epävarma. Pommittajien tehtävänä ei kuitenkaan ollut hävittäjätorjunta, vaan käskettyjen kohteiden tuhoaminen.

Muistolaatta ja muistokivi

Wehmaan kartanon seinään kiinnitettiin 13.8.1961 muistolaatta, jossa on teksti: "Tässä talossa toimi talvisodan aikana v. 1939 - 40

Lentolaivue 42:n esikunta". Folland Gnat -hävittäjien ylilennon jälkeen piti juhlapuheen laivueen talvisodan aikainen komentaja, everstiluutnantti Armas Eskola. Kunniavartiosta olivat lentäjäveteraanit Oskari Haaki ja Yrjö Hammarén. Laatan paljasti Nils Gustav Grotenfelt.

Kunnantalon edustalla paljastettiin 5.7.1992 muistokivi, jonka laatasta lukee: "Lentolaivue 42 toimi Juvan Jukajärven jäältä talvisodassa 1940 pommittaen vihollista Viipurinlahdella ja Kannaksella. Lentolaivueen veteraanit 1992". Muistomerkin suunnitteli laivueessa tähtystäjänä toiminut Aarne Ellilä. Suur-Savon maanpuolustusjuhlien yhteydessä järjestetyssä paljastustilaisuudessa oli läsnä kolmisen kymmentä laivueen veteraania. Juhlapuheen piti veteraani Jorma Suomalainen ja laatan paljasti ilmavoimien komentaja, kenraalimajuri Heikki Nikunen neljän Hawk -hävittäjän suorittamassa ylilennon.

Teksti: Matti Hyvärinen

Blenheim on laskeutunut Jukajärven jäälle 26.2.1940. Konekivääri on irrotettu tornista ja peitetyn hakaristitunnuksen päällä näkyy H-kirjain siviilitunnuksesta OH-IPA.

Kuva: Sotamuseo/Ilmavoimien kuvakokoelma

Lähteet:

Matti Hämäläinen: Kolmen sodan pommittajat (Koalakustannus 2007)
Ilmasotakoulun Kilta ry

"Älkäämme enää murheellisena viettäkö talvisodan muistoa"

JP 27:n Perinneyhdistyksen Keski-Suomen osasto (KS/JP27 Pery) järjesti Kalevalapäivänä ohjelmallisen Talvisodan muistopäivällisen. Aiheen päivälliseen antoi tietysti talvisodan muisto, mutta erityisesti Jääkäripataljoona 1:n (JP1) historia ja sen esikunnan pataljoonan vuosipäivänä 11.3.1940 Nietjärvellä syö-mä juhlapäivällinen. Juhlapäivällisestä vastasi pataljoonan adjutantti vänr res Klaus Waris. Ruokalista

oli selvästi saanut väriä ja innostusta evakkojen kellareista löytyneistä ruokatarvikkeista. Nietjärvi on Impilahden kunnan itäosassa viiden kilometrin päässä Laatokan rannasta, siis Raja-Karjalassa. Karjalaiset ruoat ovat saaneet aikojen saatossa paljon vaikutteita venäläisestä rahvaan keittiöstä. Ruokalista sisältää siis suomalaista, mutta myös karjalaista ruokaperinnettä.

Salaa koristivat Suomen ja KS/JP27 Peryn liput. Arvokkuuteen vaikuttivat myös JP1:n, JP4:n, KS/JP27 Peryn ja Karjalan pienoisliput. Alkuperäinen taistelualueen peruskartta (2./KTR13) antoi mahdollisuuden osallistujille tutustua JP1:n talvisodan viimeisten taistelujen maastoon.

Tilaisuudessa JP1:n komentajaa Ewald Backmania esitti Santeeri Heinonen, Mansikan (II/JR39) komentajaa kapt Hannu Väänästä Jouni Reinikainen, vänr Antti Hailia Perttu Hietanen ja vänr Klaus Warista Martti Porvali.

JP1:n historia on mielenkiintoinen. Sen suora perillinen on nykyinen Lapin jääkäripataljoona. JP1:stä voidaan hyvällä syyllä pitää puolustusvoimiemme vanhimpana joukkoyksikkönä. Helmikuun 14. päivänä 1918 päämaja antoi käskyn 20 värvätyn pataljoonan perustamisesta. Yksi näistä pataljoonista koottiin Jyväskylässä keskusmaalaisista vapaaehtoisista. Kohta se siirrettiin Lapualle koulutettavaksi ja 3.3.1918 se sai nimensä: 2. krenatöörirykmentin 1.

(Jyväskylän) pataljoona (I/2.KrR). Toukokuun lopulla 1918 pataljoona siirrettiin Helsingistä Viipuriin, jossa sai nimen Viipurin vartiopataljoona. Kun vangit oli vapautettu taikka siirretty vankeinhoitolaitoksen huostaan, pataljoona lähetettiin Terijoelle ja siitä tuli Terijoen Raja-vartiopataljoona ja kohta Käkisalmen läänin rykmentin I pataljoona. Kun viimeksi mainittu rykmentti hajotettiin Tarton rauhan jälkeen, tästä pataljoonasta tuli Polkupyöräpataljoona 1 (PPP1), jolle rakennettiin kasarmit Terijoen Keskikylään. Vuonna 1936 polkupyöräpataljoonista tuli jääkäripataljoonia. Sodan jälkeen JP1 asetui hetkeksi Vaasaan ja ehti saada Pohjanmaan JP:n nimen. Vuonna 1966 pataljoona siirtyi Sodankylään ja 1979 siitä tuli Jääkäriprikaatin joukkoyksikkö.

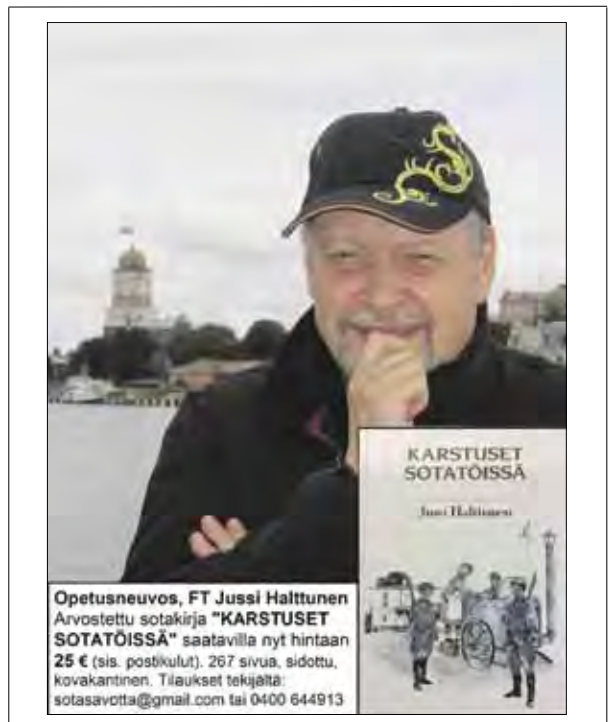
Syntyisikö tästä ainakin Keski-Suomeen uusi perinne, jonka juuret ovat syvällä jääkärihistoriassa ulottuen itenäisyytemme ensi hetkistä tähän päivään ja vielä erityisesti tänne Keski-Suomeen. Ainakin alku oli lupaava: sotahistoriaa runsaasti, Ilokivi-ravintolan maittava,

karjalaiseen ruokaperinteeseen nojaava nykyaikainen menu, nasevat puheenvuorot ja tilaisuuteen sopiva Mikko Porvalin musiikki nostivat tunnelmaa.

Teksti ja kuva: Martti Porvali

Tilaisuus alkamassa. Martti Porvali puhuu. Jäykkyys katosi heti sen jälkeen, kun Mikko Porvali kertoi, kuinka joutui hän joutui vajaan vuorokauden varoitusajalla korvamaan sairastuneen esiintyjän.

MAANPUOLUSTUSKOULUTUSYHDISTYS
FÖRSVARSUTBILDNINGSFÖRENINGEN

HÄMEEN MAANPUOLUSTUSPIIRIN TIKKAKOSKEN KOULUTUSPAIKKA

Ilmoittaudu kursseillemme osoitteessa www.mpk.fi
Koulutuspäällikkö Aarne Markko, puh. 040 094 4728; aarne.markko@mpk.fi
Koulutuspäällikkö Ahti Piikki, puh. 040 561 5774; ahti.piikki@mpk.fi
Koulutuspäällikkö Veikko Valli; veikko.valli@mpk.fi

TIKKAKOSKEN KOULUTUSPAIKAN KURSSITARJONTA ALKUVUODESTA 2020

Alla on osa Tikkakosken Koulutuspaikan kurssitarjottimesta. Parhaiten pääset tutustumaan kursseihin osoitteessa www.mpk.fi - **Koulutuskalenteri** - **Valitse yksikkö -kohdasta Tikkakoski** - **Hae**. Nyt näet näkymässä Tikkakosken koulutuspaikan kurssit, joita klikkaamalla pääset ko kurssin etusivulle, sisältöön ja lisätietoihin. Sivuja päivitetään jatkuvasti. Kurssien ajankohdat alla ovat osittain avoimia ja suunnitelmallisia joten **tarkista tarkka ajankohta sivuiltamme kyseisen kurssin kohdalta**. Kyetäksesi ilmoittautumaan kurssille, Sinun on ensimmäisen kerran kirjauduttava MPK:n tietojärjestelmään ja luotava itsellesi käyttäjätunnukset. Kursseille ilmoittautuminen on mahdollista ainoastaan niille henkilöille, jotka ovat luoneet itselleen käyttäjätunnuksen.

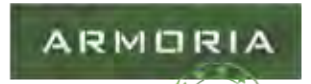
Huomio puolustusvoimien tilaamasta koulutuksesta!

Puolustusvoimien MPK:lta tilaama koulutus on aina sotilaallista koulutusta. Keski-Suomen aluetoimisto (KSALTSTO) kutsuu reserviläiset vapaaehtoiseen harjoitukseen (VEH) puolustusvoimien tilaamille kursseille lähettämällä veh-kutsun ja MPK:n kurssitiedotteen. Reserviläinen, joka et ole saanut veh-kutsua ao kurssille, mutta tunnet mielenkiintoa kurssia kohtaan ja tunnet kuuluvasi kohdejoukkoon, voit ilmoittaa kurssihalukkuutesi ilmoittautumalla kurssille MPK:n tietojärjestelmässä (THJ). Tämän jälkeen MPK esittää sinua kurssin tilanteelle puolustusvoimien yksikölle kutsuttavaksi kurssille. Kyseinen puolustusvoimien yksikkö tekee päätöksen valinnastasi. Mikäli sinut hyväksytään kurssille, saat siitä KSALTSTO:n lähettämän veh-kutsun ja kurssitiedotteen, et muuta ilmoitusta.
HUOM 1: Mikäli ilmoitat KSALTSTO:lle tulevsi kurssille (=ilmoitat tulosi veh-kutsun B-osalla), muuta vahvistusta tai ilmoitusta et saa.
HUOM 2: Korvaavat kh-vuorokaudet saat sotilaallista valmiutta palvelevilta kursseilta vain silloin kun olet itse kirjautunut kurssille MPK:n tietojärjestelmässä ns. pysyvästi käyttäjänä.

KURSSIN AJANKOHTA	KURSSI	PAIKKA
13.3.2020	Talvisodan päättymisen muistotilaisuus	Jyväskylä
13.-15.3.2020	Sissiradistikurssi	Tikkakoski
27.-29.3.2020	Jaak Kärnerin muistokilpailu, Viljandi	Viro
18.4.2020	Komendantin Cup 1/2020	Tikkakoski
18.-19.4.2020	Faitterit - soittokunnan soittokurssi	Tikkakoski
19.4.2020	Pistooliammunta naisille	Tikkakoski
24.-26.4.2020	Intti tutuksi naisille, Ilmasotakoulu	Tikkakoski
14.5.2020	TIKOPA suunnittelu 2/2020	Tikkakoski
15.-17.5.2020	Arki turvalliseksi, Muuramen Lukio	Muurame
15.-16.5.2020	Harjoituksen johto- ja huoltokurssi	Tikkakoski
15.-17.5.2020	Intti tutuksi naisille, Ilmasotakoulu	Tikkakoski
17.5.2020	Kaatuneitten muistopäivän seppleenlasku	Muurame
23.-25.5.2020	Maakuntakomppanian VBS-taistelu	Tikkakoski
23.5.2020	SOTVA, sovellettu kivääriammunta	Pihtipudas
24.5.2020	MPK:n plaketin kiinnitys	Viitasaari
27.-28.5.2020	Arjen turvallisuuden peruskurssi	Viitasaari
5.- 7.6.2020	Taisteluensiapukurssi	Tikkakoski
5.-7.6.2020	Reserviläisjohtaja 1 (syväjohtaminen)	Tikkakoski

TÄHTÄÄPÄ TÄNNEPÄIN.

Aseet, ampumatarvikkeet ja
armeijavarusteet palvelevista
erikoisliikkeistämme:

Armoria Jyväskylä
p. 020 729 9850

Armoria Tampere
Teiskontie 20
p. 020 729 9857

Armoria Kuopio
Tulliportink. 27
p. 020 729 9852

SISÄAMPUMARATA - ELÄMYSPALVELUT
KURSSIT JA KOULUTUS - ASEÄILYTYKSI - LEASING

ARMORIA TRAINING CENTRE

Varikkotie 160, Vaajakoski - p. 020 7299 854 - atc.armoria.fi

AVOINNA:
ti-pe 10-17
la 10-14

Sorastajantie 1 A
40320 JYVÄSKYLÄ
p. 040 315 7666

Harvialantie 2
13210 HÄMEENLINNA
p. 040 315 7777

Alasintie 3-7 B 11
90400 OULU
p. 040 315 7888

MYYTÄVÄNÄ PUOLUSTUSVOIMIEN
KÄYTÖSTÄ POISTAMA JA
HYLKÄÄMÄÄ MATERIAALIA

www.sa-kauppa.fi

www.huutokaupat.com/puolustusvoimat

seltimil
tietoliikennepalvelut

• VALOKUITUYHTEYDET • KONESALIPALVELUT
www.seltimil.fi - Pertti Salmijärvi - p. 050 591 9305

Tähtipalvelut Lauttaanaho

040-7448324
tahti.palvelut@pp.inet.fi

• Tilausajot 20-50 hlö busseilla

• Matkapaketit ryhmille

• Viron kylpylä- ym. matkat

• KATSO MATKOISTA

• www.lauttaanaho.com

• Tavarakuljetukset

umpikuorma- autolla, jossa

perälautanostin.

VERHOOMO

• 040-7268951/ Taina

• taina.verhoomo@hotmail.com

• Ajoneuvoverhoilu

• Huonekaluverhoilu

• Kankaat ja tarvikkeet

SAVOTTA

www.savotta.fi

URTTI &
TOIVIAINEN
ASIANAJOTOIMISTO

• kiinteistöoikeus

• riitojen ratkaisu • työoikeus

www.urtti.fi | 0400 565 361

Tapio
PAAPPANEN Ky

Valokuvaaja

ARPS

Puhelin 0400 626 695

Taksikyydit ja tilausajot tarpeesi mukaan aina
50-paikkaiseen linja-autoon asti.
Myös pyörätuoli- ja paarikuljetukset.

www.jousmaki.fi

 KESKIMAA
 Keskisuomalainen Oyj

INNOHOUSE
 HENKILÖSTÖPALVELUT
www.innohouse.fi
 FORCIT
 DEFENCE

Nammo
www.nammo.com

HARVIA
 Lähellä ihmistä
POP Pankki
 KEURUU • KONNEVESI • KANNONKOSKI
 KYYJÄRVI • LÄNNEVESI • HANNULA
 Tervetuloa asioimaan!
www.poppankki.fi

Metsä
 VAPPO
 K
 Jotta kaupassa
 olisi kiva käydä.

**LAATTA
LEEVI**

**HIKOILE,
HYMYILE,
HULLAANNU!**
 MAKUNAUTINTOJA
 monipuolinen ravintolamaailma

 TANSSIT NELJÄNÄ ILTANA VIIKOSSA
 sekä Apollo Barissa karaokea

PEURUNKA.FI
PEURUNGANTIE 85, LAUKAA
 POLSKI KYLPYLÄSSÄ
 aina majoituksen yhteydessä

 LÄHELLÄ
 vain 25 min. Jyväskylästä!

Peurunka
OP Keski-Suomi
 on sinua varten.
 Tervetuloa meille!

 Löydät meidät op.fi/keski-suomi. OP Puhelinpalvelu **0100 0500** (pvm/mpm) ma-pe 8-19. Kuinka voimme palvella?

 OP Keski-Suomi
 AGCO SUOMI
VALTRA-JÄLLEENMYYJÄSI
 AGCO Suomi Oy, agcosuomi.fi

VALTORI
 OSAA HUOLLON JA OSAT
 Jyväskylä – Suolahti – Pieksämäki – Tampere – Viitasaari – Vantaa

 Keulink palvelee yrityksen
 kaikissa vaiheissa

Palveluksessasi: Jukka, Ritva ja Leila
 eCenter (3. kerros)
 Keskusaukio 3, 42700 KEURUU
www.keulink.fi

 Ota yhteyttä!
 0400 342 915

Nordea

Ajat muuttuvat. Helpommiksi.

 Lataa tunnustulusovellus puhelimeesi, niin avaimet pankkipal-
 veluihin kulkevat kätevästi mukana kesän riennoissa.

 Lue lisää nordea.fi/tunnustulusovellus.

 NORDEA.FI
 Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike, Nordea Bank AB (publ), Ruotsi

Taipaleen 1617 Tila

 Juhlat ja kokoukset maalaismaisemassa
 Luonnonmukaisesti kasvatettua naudanlihaa
 Majoitusta rauhallisissa rantamökeissä ja piha-aitoissa
taipaleen.luomutila@nic.fi www.taipaleentila.com 014 856 316

 KOTIMAINEN
TJ-Katsastus.fi
Leppävesi
 Hallaperäntie 8
 p. 010 327 1350
 avoinna:
 ma - pe 9.00 - 17.00
 la 10.00 - 14.00

Jämsä
 Pietiläntie 8
 p. 010 327 1355
 avoinna:
 ma - pe 8.00 - 16.30

Muurame
 Setäläntie 3C
 p. 010 327 1357
 avoinna:
 ma - pe 9.00 - 18.00
 la 10.00 - 14.00

24/7 autopesu Muuramessa
 MYÖS SUURTEN PAKETTIAUTOJEN PESUT

**Yritys
kehitys**
www.yrityskehitys.com

K2 TURVAPALVELUT

www.k2turvapalvelut.fi
010 524 8300 (8,4 snt/min)

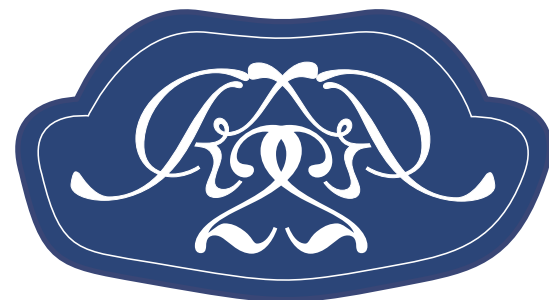
Kameravalvonta Hälytyspalvelut
Kiinteistön etäkäyttö Call Center
Palvelukeskus

Grafitatu ALASINKATU 1-3
40320 JYVÄSKYLÄ
P. 010 328 2880
www.grafitatu.fi

Digipaino • Offsetpaino • Repropalvelut
"Kun haluat painoapua tarvitset Grafitatua!"

**KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI**

INFONIA®

KAKKONEN-YHTIÖT

UHY TietoAkseli

Tulevaisuuden tilitoimisto

www.tietoakseli.fi

isoweli

movya

MIKÄ ON SINUN TARINASI?

Tarinasi takana – Movya!

Tarjoamme asiakkaan brändin analyysistä ja todellisen palvelutarpeen selvittämisestä lähtevää digitaalista palvelumuotoilua sekä markkinointiviestinnän strategista suunnittelua.

www.movya.fi

eners.fi

KIINTEISTÖJEN YLLÄPIDON AMMATTILAINEN

MULTIMEK

Midare

Kokonaisvaltainen ICT-ratkaisujen palvelutalo

MIDARELTA MYÖS METSÄSTYSTUOTTEET: mm. Tracker-pannat ja valjaat sekä yhteydet yhdellä käynnillä.

Ahjokatu 12, Jyväskylä
Puh. 020 792 4400, www.midare.fi

Kysy myös vaihtohyvytys!

PEAB

RT Rakennusteollisuus

Talonrakennus • Rakennustuoteteollisuus • Infra • Talotekniikkateollisuus
• LVI-tekniinen urakointi • Pinta • www.rakennusteollisuus.fi

TOYOTA O.K. AUTO OY

www.okauto.fi • www.toyota.fi
• www.vaihtootot.net

"Puheenjohtaja - ehdotan Paviljonkia."

Koe erimakuiset kokoukset!

PAVILJONKI
JYVÄSKYLÄ

**Osaaminen
kilpailukyvyksi**

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Leopard 1 -evakuointipanssarivaunu. Raivausvaunusta sen erottaa pienempi puskulevy.

PT-76 -tiedusteluvaunu ja sen ajokoulutusversio. Jälkimmäisessä tykin paikalla on pleksi-ikkuna.

Evakuointi-Leopard esillä Panssariseminaarissa

Maavoimiemme uusin panssarihankinta, Leopard 1 -evakuointi- ja raivauspanssarivaunu esiteltiin Panssariseminaarin osanottajille Parolassa helmikuussa. Uusimpien taistelupanssarivaunujen tapaan nämäkin ostettiin käytettyinä Hollannista vuonna 2016 ja ensimmäiset neljä otettiin käyttöön viime vuonna.

Hollanti osti ensimmäiseen Leopard-taisteluvälinepölvien perustuvat vaunut 1990-luvun lopussa ja modifioi ne vuosikauden vaihteessa. Vaunu painaa 40 tonnia ja siinä on 830 hevosvoiman moottori. Nosturin maksimi nostokyky on 20 tonnia.

Keskiraskas evakuointikyky

Vaunuihin lisättiin Suomen tieliikennesäännösten vaatimat varusteet ja tehtiin eräitä muutoksia. Internet-lähtöjen mukaan sekä evakuointi- että raivausvaunuja ostettiin kahdeksan. Selkein ulospäin näkyvä ero on raivausvaunun suurempi puskulevy.

Vaunuilla saadaan maavoimille keskiraskas evakuointikyky, kertoi hanketta esitellyt diplomi-insinööri Aki Toivonen Puolustusvoimien Logistiikkalaitoksesta. Kun taistelupanssari Leopard 2A6 painaa 55 tonnia, ei se liikahda yhden evakuointivaunun vetokykyillä. Maailmalla on saatavissa

järeämpiäkin evakuointipanssarivaunuja, mutta järeämpi on hintakin.

Toivonen ei avannut syitä, joiden takia päädyttiin keskiraskaaseen evakuointikykyyn.

1960-luvun veteraanit

Evakuointivaunujen lisäksi tämän vuoden ohjelmassa oli katsaus PT-76 ja BTR-50 -vaunujen hankintaan ja käyttöön. Molempia vaunuja hankittiin vuodesta 1963. Ne pohjautuvat samalle alustalle ja ovat uintikykyisiä. PT-76 on 76 mm tykillä varustettu tiedusteluvaunu ja BTR-50 kuljetusvaunu, josta on myös komento- ja viestivaunuversiot. Suomen viimeisim-

mat käytössä olevat ovat yhtymien viestivaunuja.

PT-76:n viimeinen elinkaari-vaihe oli ajokoulutusvaununa. Tykki poistettiin, sen aukkoon tehtiin iso pleksi-ikkuna ja torniin istuimet oppilaille. Monia entisiä panssariprikaatin varusmiehiä (nykyisiä eläkeukkoja) hiukan ällistyi tieto, että vaunuja oli vain 12 kappaletta. Aikoinaan se oli niin yleinen näky, että määrän olisi luullut olleen suurempi. BTR-50:tä oli runsaat 50 kappaletta. Vielä vanhempaan historiaan vei esitys esitys suomalaisten panssarivaunujoukkojen alkuvaiheista, koulutuksesta, käytöstä sekä operatiivisista tehtävistä.

Suosittu seminaari

Sota-aikaan liittyi luento Erilisen Panssarikomppanian vaiheista 1943-1944. Tämä yksikkö oli varustettu surullisen kuuluisilla BT-42 -vaunuilla, joiden pääase oli vanha 114 millin haupitsi.

Toisenlaista ulottuvuutta aihepiiriin toi restonomi Seppo Simola, joka kertoi suomalaisten panssaristilaiden univormutunnuksista 100 vuoden ajalta. Simola on tutkinut ja keräillyt arvomerkkejä, kauluslaattoja, joukko-osastotunnuksia ja muuta alaan liittyvää yli 10 vuotta. Panssarikillan ja Panssarimuseon järjestämä Panssariseminaari pidettiin nyt 16. ker-

ran. Seminaarit ovat avoimia kaikille, mutta vaativat ennakkoilmoittautumisen. Luentosali tuppaa täyttymään lähes viimeistä paikkaa myöten. Esitelmien lisäksi esillä on teemoihin liittyvä kalustonäyttely.

Leopardin lisäksi rivissä oli nyt PT-76- ja BTR-50-vaunun versioita.

Teksti ja kuvat:
Hannu Karjalainen

Suomi-kp M31 oli tapahtuman suosituimpia testikohteita. Maxim- konekivääri toiminnassa.

Toimivaa asehistoriaa

Tourulan Kivääritehtaan Periliset ry järjesti syyskuun lopulla asehistoriallisen toimintapäivän Mänttä-Vilppulassa. Radalla nähtiin runsaasti historiallista kalustoa pistooleista konekivääreihin. Paikalle oli kutsuttu myös vieraita poliisin lupapalveluista Jyväskylästä ja Tampereelta. Kaikkiaan päivään osallistujia oli 25.

Pienen aamukahvihetken jälkeen ohjelma jatkui monipuolisen kaluston esittelyllä. Esittelyn erityinen paino oli kotimaisessa tuotannossa. Lahti-pistoolien, pystykorvien ja Suomi-konepistoolien ominaisuudet ja historia tulivat kuulijoille tutuiksi.

Esittelykierrasta seurasi aseiden toimintaan tutustuminen ja testaaminen. Vaikka testaamista tapahtui myös kivääreillä ja pistooleilla, erityisen suosituksi osoittautuivat Suomi-kp:n eri versiot sekä konekiväärit Maxim ja L-33/39. Ohjelmassa oli myös 20 mm kiväärin näytösammunta.

Oleellinen osa eri aseiden tekniisiin ratkaisuihin tutustumisessa on niiden purkaminen ja osien tarkastelu. Tämä mahdollisuus koitti, kun oli kalustohuollon aika. Radalla käytetyn kaluston huolto toteutettiin jälleen yhdessä tilaisuuden lopuksi. Näin samaan tapahtumaan mahtui koko kaari: esittely, testaaminen, huolto.

TKP on aikaisemminkin kutsunut vieraaksi lupapalveluiden edustajia yhteen vuoden tapahtumista. Kokemukset ovat olleet hyviä. Tälläkin kertaa makkaran paiston ohessa käydyt nuotiokeskustelut olivat varsin vilkkaita. Asehistorialliseen toimintaan, sen luonteeseen ja tekijöihin, tutustuminen auttaa viranomaisia heidän työssään. Samalla alan harrastajat saavat mahdollisuuden saada ensi käden tietoa laeista ja niiden tulkinnosta sekä neuvoja lupa-asioissa.

Teksti ja kuvat:
Heikki Rahikainen

Aseisiin tutustuminen alkoi aseiden asiantuntevalla esittelyllä.

Vapon ja 100-vuotiaan Suomen tarinat liittyvät saumattomasti yhteen. Suomen taistellussa itsenäisyydestään Vapolla oli merkittävä rooli Suomen huoltovarmuuden ylläpidossa.

Sama yhteistyö jatkuu edelleen.

www.vapo.fi